

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति

स्वयंदा

नेपाल संवत् १९४३ पोहेला गा/२०७९ माघ १/२०२३ Jan./ ल्या: ७५, दाँ:५

बुधप नगरपालिकाया वधक्षालय जुगु
थी थी लाहातय ज्या देगु तालिमया उलेज्या

नेमकिपाया न्हँपुं निर्वाचित सांसद पिन्ता लसकुस ज्या इवः
(२०७९ पुस २३ गते)

भ्यालीबोर्डया ढुजः पुं मेलम्ची त्वनय्गु नाः या आयोजना स्वः माल
(२०७९ पुस १३ गते)

; DkfbSlo

@)&(df3 ! , c^a\$!)! , j if%

अः प्रमुख प्रतिपक्ष सुजुई ?

नेका नपां मिलय जुयो, गठबन्धन याडः चुनाव ल्वाम्हा माओवादी निर्वाचन लिपा छकलं हे एमालेनपां मिलय जुयो सरकारया न्ह्यलुवा जू वाना । माओवादीया नायो पुष्कमल दाहालं प्रतिनिधिसभासं पौष २६ गते विश्वासया मत काला । २७५ म्हा दुजः दःगु प्रतिनिधि सभाख्य उपस्थित २७० म्हा मध्ये २६८ म्हासिया अपलं विश्वासया मत प्रचण्डता बिला । नेपाल मजदुर किसान पार्टी व राष्ट्रिय जनमोर्चा दक विश्वासया प्रस्तावया विपक्षख्य मत बिला ।

सिद्धान्ततः संसदीय प्रजातन्त्रख्य बल्लागु प्रतिपक्ष दयमःगु मान्यता तै । प्रतिपक्ष गुली स्यल्लाई, सत्तापक्षता थः यत्थे स्वेच्छाचारी याक्य बिई मखु । उकीं संसदीय प्रजातन्त्रख्य प्रतिपक्षता सुन्दरपक्ष जक तायकी । अथेनं प्रमुख प्रतिपक्षकाथं दयोच्चंगु नेकां प्रधानमन्त्रीख्य प्रचण्डता समर्थन यागु छगू अजूचायपुगू खाँ खः । चिच्याहांगु स्वार्थया लागिं नेपाली कांग्रेसं प्रजातान्त्रिक व नैतिक मूल्यया अखः सरकारया पक्ष दाँ वगु संसदीय प्रजातन्त्रता हेलायागु खः ।

सरकारं थः यत्थे थःमया धायगु मान्यता काथं संसदीय प्रजातन्त्रे प्रमुख प्रतिपक्षता सरकारया किचा (छायौं सरकार) दक धाई । सरकारया बन्दोबस्त यायगु जिम्मा प्रमुख प्रतिपक्षयायगु जुई । उकीं थुजगु ब्यवस्थाय प्रमुख प्रतिपक्षया तः हांगु लाहा दै ।

नेकां नं प्रधानमन्त्रीया पक्ष मत वियधुकः अः प्रमुख प्रतिपक्ष सु जुई धायगु न्ह्यसः चाकभनं थ्वयो च्वंगु दः । संघीय प्रतिनिधि सभाया दुजः पिनिगु सुविधा व पारिश्रमिक सम्बन्धी ऐन २०७३ सं 'मन्त्रीपरिषद् निः स्वानयगु वा मन्त्रीपरिषद् निः स्वानयता ग्वाहाली यापुं दल बाहेक प्रतिनिधि सभा वा राष्ट्रिय सभा सं १० प्रतिशत वा वस्वयो अपः दुजः पुं दःगु दलत मध्ये दकल्य अपः दलदःगु प्रमुख प्रतिपक्ष दल जुइगु दफा २(ड) (१) कं व्यवस्था याडः तःगु दः ।

अथेहे वहे दफाया (ड) या (४) ख्य धायो तःगु दः 'मन्त्रीपरिषद् निःस्वानयगु वा समर्थन यायगु दलबाहेकया प्रतिनिधि सभा वा राष्ट्रियसभा सं १० प्रतिशत वा वस्वयो अपः दुजः पुं दःगु छुं नं दल मरूसा प्रतिनिधि सभा वा राष्ट्रिय सभाया लागिं सभामुख वा अध्यक्षं क्वः छ्यगु दल ।' प्रमुख प्रतिपक्ष जुई !

उगु कानून काथं मन्त्रीपरिषद् निःस्वानयता ग्वाहाली यागु नेकाता छुं काथं हे प्रतिपक्ष याय फैं मखु । प्रचण्डता समर्थन याडः नेकां प्रतिपक्षया दाबी यायगु वैधानिक, नैतिक व व्यवहारिक काथं नं मिलय मजु । उकिं अः प्रमुख प्रतिपक्ष दल कानून बमोजिम नेगू दल मध्ये छगू ल्ययमःगु अवस्था द-नेमकिपा वा राजमो ।

संसदय मत अपः हःगु ल्याखं दलया मर्यादाक्रम क्वः छियगु व्यवस्था दः । नेमकिपां वांगु प्रतिनिधि सभाया निर्वाचनय ७६ ट्ट स्वयो अपः मत कःगु खःसा राजमो ४६ ट्ट जक । थुकाथं संसदय नुवायगु व च्वनयगु क्रमनपां नेमकिपा लिपा राजमोता तःगु खः । थुकाथं नेमकिपा वैधानिक ल्याखं प्रमुख प्रतिपक्ष जुय धुकुगु दः । अः सभामुखं कानून काथं नेमकिपाता प्रमुख प्रतिपक्ष क्वः छिइगु आशा नेपःमि पिसं यागु दः ।

पिकाक-ख्वप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकबञ्जार, डेस्कटप-धन लक्ष्मी त्यात, आवरण सज्जा-रेणु ध्वजु, थाकू- भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स फोन ल्याः ०१-६६९३०४३, ई-मेल- khwopapau@gmail.com

नारायणप्रसाद बिशुक्छे

नेपः व नेपः या कला-संस्कृति (चित्रकला, वास्तुकला, काष्ठकला, मूर्तिकला प्याखं, ख्याल, नखा-चखा, कासा, समाज्वलं आदि) या बारे खँल्हाबल्हा यायबल्य स्वनिगः या उत्पत्ति, आना द्रह्वपुं जातित, अमिगु स्थिति (समाज विकासया चरण), भाय् व लिचवः या खँ थुइक्य मः । उगु जातिपिन्ता बुकः त्याकपुं मेमेगु जातिया लिचवः व अपुं नपां भेलय पुडः दयकगु वर्ण शडकर वा मुडः दयकगु मंकः कला व संस्कृति खः।

थुगुखायँ विचः याडः स्वयबलय देशी-विदेशी पिसं इतिहासकारपिसं पिथंगु स्वयो विस्कं पहः या बिचः तयो पुलांगु विचःता छक फहिलः स्वयमः थें चवं । भाय व खाँगवः थुइकः छ्यलय मफूगु साधनत म्हवँ जुगु, चवसुया उदेश्य व महितां स्वइगु पूर्वाग्रह्याडः नं नेपः या इतिहासया खँ बेक्वयक वा पुवांक धाय् मफूगु खः । मः काथंया अध्ययन व चिन्तन मदयो नं पूर्वाक्य मफगु वा मचः मगागु काथं जू वांगु खः । नेपः या इतिहासया न्हँगु स्वयगुपहः याय् खँ विचः याड स्वय बलय :

१) नेद्व निसें प्यद्व दाँ हाँ उत्तरपाखं मंगोला,

नेपः या कला व संस्कृति थुइकेता मःगु न्हयँ रवाँ

चिनियाँ व भोटे जातिया मध्य पाषाण युगया मातृसतात्मक दलत स्वनिगलय् द्रहँ वला । स्वनिगः उब्लें तहांगु दह जुगुलीं साक्वः (बज्रयोगिनी), फुच्चः, जामाच्चः, ध्यमाच्चः, थजगु तः तः जः थाय् चवनयगु याता । मातृसतात्मक समाज्य पिता (बवा) या ज्ञान मदैगु वा सिइके थाकुइगुलिं मांया नामं मचाखाचात सिइके मः । मध्य पाषाण युगया इलय् मिया

आविष्कार जुय धुंकल नपां मनूया ला नं नयगु या । म्वायगुया मू साधन कन्दमूल शिकार (स्याडः नयगु) व पशुपालन (पशु लहिड तयो मालकीं स्याडः नयगु) खः । समाज विकासया काथं थुकिता चाहिल नैगु (घुमन्ते) ई व बर्बर (ग्यापुगु) अवस्था धाई । टोकरी खय् चां इलः भाला दयके सः सेलिं, पशुपालन हज्याकः अमिता नकयता धायँ पियगु नपां मेगु अन्नत नं पियगु ज्या न्ह्याकगु खानय् दः । अलय् उगु समाज चा चाहिल मजूसें छ्थायसं चवडः छगू गां काथं बवलान । आना पःक्वचा (छाप्रो) दयकेगु नपां अपानं छिय सयकः हल ।

बज्रयोगिनी अथे हे छगू जातिया चिं खः । 'वज्र' या खाँगवः ज्याय् बलय् ल्वहँ धायगु अर्थ पिज्वई । 'योगिनी' खाँगवः लं मांपुं वा माता धायगु अर्थ क्यं । वहे न्ह्याब्लें च्याकः तयःगु मिं, मि ल्यंकतयता सलाइ मःगु प्राचीनकालता लुमांकः बिई । 'ह्योम्हा' व 'म्हवँ सुम्हा' माजुया नामं मंगोल व चिनियाँ भासं मां धायगु क्यति । चाइनिज भाषं ह्योगुता

'होंग' धाइसा नेवः भाषं ह्याउँ । 'हवाडग हो' या चिनियाँ खाँगवःया अर्थ 'म्हासुगु' खुसी खः । नेवः भाषं 'म्हासुगु' धाई । उकीं वज्रयोगिनीया म्हासुख्वः माजु व ह्याख्वः माजु चिनियाँ व मंगोल मांया अर्थ बिई ।

२) अःतक प्याहाँ वगु इतिहास काथं स्वद्वदाँ हाँ हे मञ्जु श्री चवःभु या डाँडां कःति म्ह्यो थानाया दहया नाः चाय्क छ्वगु खः ।

'मञ्जुश्री' खाँगवः हिन्दु वा संस्कृत खाँगवः काथं खानय् दः गुलिं नेपः क्वहँ वपुं आर्य जातिया व्याख्या याडः खः । उकिया तःगु धात्थेंगु अर्थ 'मञ्जु सेसं' जुयमः । चिनियाँ भाषां मंगोल जातिता 'मञ्जु' व 'से स' या अर्थ गुरु वा शिक्षक खः । 'मञ्जु से स' भाषागत (ल्हा ल्हां हिलः वांगु) व न्यडागु मेगु काथं थुइकः श्रुतिगत दोषं 'मञ्जुश्री' जूवांगु जुयमः ।

३) दहः या नाः म्हवँ जुजुं वासेलि फूचव्य् चवंपुं गोदावरी क्वहँ वयो चवं वल, बज्रयोगिनी यायपुं साँक्वय् चवं वल । श्वहे काथं ल्हासा पा ससुद्यो (अः थाकल माथया ल्हासा पाखय्या ससु द्यो)ख्वपया सुडाल गां या बस्ती नं क्वहँ वल ।

चिनियाँ भाय् काथं 'गा' या अर्थ 'दे' खः । सरस्वती उकीं ल्हासां मखु भारतं वःम्हा खः । अलय् दायँ दायँ पतिकं ल्हासाया गुरुमां पुं पुचः पुचः मुडः थाना वयगु याडः च्वनि, स्वनिगल चवडः चवंपुं पुलांगुपुचलं ल्हासाय् नं वःपुं गुरुमांपिन्ता सातिखुनुं चिकं बुकः वानिगु । कन्हे खुनुं थाज्या यनयगु (ऊन, तयँया ज्या व चतामारी छ्य सयकः

वानिगु) गुगु चलन थौं तक दः नि ।
उकीं स्वनिगलयः च्वडः च्वंपुं पुलांपुं
जातित दकलय् न्हः पां उत्तरं हे वगु खः
धाय्गु सिय दः ।

फुच्वः फुच्वया डाँडाय च्वंम्हा द्यो
फूच्वः अजिमा काथं हे पूजा याइगु ।
आनानं तुकि, थू छायो, कपायँ फ्यड
थाज्या यड चतामारी छुयगु सयकी ।
चिनियाँ भाषं 'फँ' या अर्थ 'फय' वा 'हावा'
खःसा च्वःया अर्थ नेव भाषं दकलय् च्वय्
(शिखर/चुली) च्वका धाय्गु क्यं । उकी
'फूच्व' या अर्थ फय्वैगु डाँडा धाय्गु क्यं ।

४) भारतं वःपुलिपाया जाति व आक्रामक
जातिं तयसं नेपः या स्वःनिगलय् शासन
यासेलिं थानाया नां नं हिल वान ।
साम्राज्य विजयलिपा सांस्कृतिक
आक्रमण न्हयागु नं देशय् दैगु हे जुल ।
जुइगु हे जुलधाय्गु खाँ इतिहासं क्यं ।
अथे हे 'सायँ गां' भोटे तयगु गां
'सांगा' जुल । भो दे (भोटे तयगु दे)
भवैत (वनेपा) जू वान ।

५) उत्तर भारतया आर्यत किलाल
(किराँत) पिनिगु दकलय् लिपाया लडाँई
थौं कन्हेया नालापानी धः थाय् जुगु
धाय्गु खाँ बेद्य च्वयो तः गु दः।
किरातीत बुय धुंकः अमिपुं छथ्वः न्यथ्वः
पूर्व पाख्य वःपुं जुयमः । मखुसा छूँ
शताब्दी न्हपा हे उत्तरपाखंपूर्वी भारतय्
वःपुं किराँत हे ३,००० दाँ न्हयँ नेपः या
स्वनिगलय् द्रहँ वगु जुयमः ।

ई.पु. ८४० अथे धाय्गु २,८२८ दाँ
न्हयँ यँ देशय् न्हपांम्हा किराँत जुजु
यलम्बर व येलुड जुला । नेवःभाषं
काठमाण्डौता 'यँ' धाई अलय पाटन ता
'यल' वा यलार्यँ धाई । थुकाथं स्वय्
बलय् यँ व यल वहे किराती जुजुया
नामं तःगु जुयमः । थौं नं सायँ भाषं यँ
देता 'यम्बु' धः । पाटनता 'यल' व
भक्तपुरता 'खवप' वा 'खोपूङ्ग' धः ।
भक्तपुरता नेवः तयसं अःनं खवप हे धः

नि ।

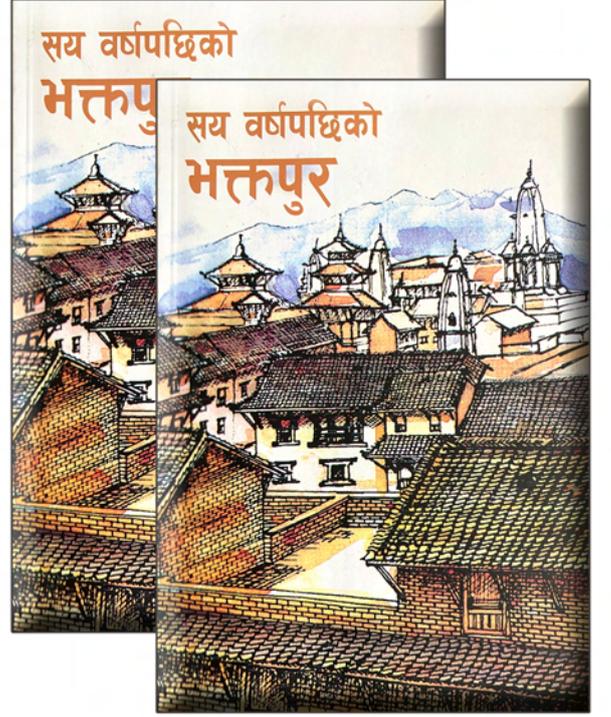
लिपा भारतं
वःपुं शासक पिसं
हे काठमाण्डौं
पाटन व भक्तपुर
दक भारोपेली
भाषा वा संस्कृत
भाय् नपां ज्वः
लाकः नां तःगु
जुई ।

६) किराँतीतयगु पालाय्
हे भारतं थी थी
जातिया मनूत वयो
किराँती जुजुपुं नपाँ
त्वाडः त्याकगु
इतिहासय् च्वयो
तःगुदः अथे नं
किराँत कालया
व्यवस्थित इतिहास
खय् (नेपाली) भाषां मरु ।

किराँतकालया इतिहास ख्वपया
छम्हा शिक्षक जगत बहादुर अमात्यकय्
दः गु खः । उगु इतिहास पिथानय्
मखांक हे वयक मन्त । वयकया काय
भाजु भू.पू. डि. एस. पी. आनन्द
अमात्यजुयाता थुगु खार्यँ तःक घ्वाडा
नं वयकं छुं धायो मदी ।

नेपालय् बुलुहुँ भारतया हिन्दु
धर्माबलम्बी व बौद्धधर्माबलम्बीपुं वयो
राज्य यो बल । ५२० ईसा पूर्व अथेधाय्गु
२५०९ दाँ हाँ नेपः देशय् गौतम बुद्धवसेलिं
नेपालय् बुद्धधर्म अपलं प्रचार जुगु उकिया
बांलागुलिच्वः लागू खः धाय् फः ।

२०० इस्वी अथे धाय्गु हिंच्यासः
दा हाँ नेपालय भारतं वयो लिच्छवीतयसं
शासन याता । लिच्छवी तयगु इलय् हे
नेपालय् कला व संस्कृतिया न्हूगु जगः
निःस्वांगु, हज्याकगु खानय् दः । थयं
मथयं च्यास दाँ हाँ नेप-देशय् मल्ल जुजु
पिसं शासन यागु खानय् दः । मल्ल

जुजु पिसं नेपः देया स्वनिगलय् समाज
व्यवस्था, कला, संस्कृति व अर्थतन्त्रया
विकास याता । मल्ल जुजुपुं थः हे संस्कृत
भाय् व साहित्यया सःस्यु व थूपुं ज्ञातात
व अनुरागी खः । अमिसं नेपाल भाषा
व साहित्यता नं थाय् बिला । थ्व छाय्
जुला धाय्गु खाँय अजनं अपः अध्ययन
याय् मः ।

७) मल्ल जुजुपिगु पालाय् नेपाली समाजमा
दास मालिक पिनिगु 'स्वर्णयुग' खः
धाय्फः । ईसाया खुगुगु शदीतक खय्
उत्तर पाखं वयो च्वंपुं भोटे (सायँ) तय्ता
बागमती अञ्चल व उकिया लिक्क थी
थी थासय्- गामय्, भीर पाख्य बसोबास
याडः वगु खः । अमिता हे लिपा वयो
मल्ल जुजु पिसं व्यवस्थित काथं बांलाकः
थाना तयो तःगु खानय् दः ।

दासयुगय् मालिक पिसं त्याकापुं
जातितय्ता थः ता मः काथं जाति तय्गु
ज्या (विशेषता) स्वयो ज्या बियगु याई ।
उगु ब्वथलयगु ज्या खं ज्या पा इडः

बियो ज्या अझ स्थल्लाक व तःलाकः च्वजाय्क थाकय्गु मौका ज्याखं चूलाता नेपः देशय् नं मल्ल व लिच्छवी कालय् थथे हे मजु धाय् फैं मखु । सिँज्या सानिपुं सिँकमि' दाज्या याइपुं अवः (डकःमि), चायाभाला कुला छिइपुं कुम्हः, न्यायाय् ज्या सानिपुं कौ, कापः छिइपुं छिपा, सालय् चिकं काकिपुं सःमि, सिजः लिइ (तामा-धातु) या ज्या सानिपुं तामः थी थी जयस्थिति मल्लया पालय् जूगु दक इतिहासं क्यं ।

अलय उगु जातया मनूत नं थुगु थासय तय जक पक्का यात । कुम्हः त सुजमारी, तालाक्वय, अवःत तुछिमलाय्, छिपात गोमारी व पलिखेलय, तामः त चासुखेलय च्वडः च्वंगु दः। अथेहे सिँकः मि भार्वाचो व गोमारी काथं मे मेगु जाती तयगु नं त्वः या बन्दोबस्त याता । नेव भाषं त्वः (टोल) धाइगु खाँगवः याता चाइनिज भाषं 'त्वा' या अर्थ जिल्ला व लागा खः । पूँजीवादया विकास मजतलय पेरिसय् जक मखु दास युगया छुपें (अवशेष) सामन्ती युगया अन्त्य (क्वः चःगु) व पूँजीवादया न्हःपां तक मेमेगु पुलां पुलांगु युरोपेली नगरय् जातिया लिधिसाय् इलाका ब्वथल तःगु खानय् दः ।

८) बर्बर जाति नं मेपुं ल्वापुं खिचापुं आक्रामक जाती पिनिपाखं याइगु आक्रमणं राजधानीता ल्यंकः म्वाकः तयता नगरया चाकलीं पःख घेरे याडः सुथाय बहनी द्रहं प्यहँ जुयता, थाय् थासय् ध्वाकात दय्कः पः च्वनिपुं दय्क तःगु चीनया पुलांगु नगरय् न्ह्याथायं खानय् दः । अथेहे ख्वपय नं अःनं लाय्कुध्वाका (लाय्कुली), मंगः तिर्थय्या ध्वाका (न्हपा १४ वडा) व भार्वाचो ध्वाका (न्हपा १७ वडा) ल्यं दः नि । अलय

थाय् थासय् ध्वाकाया पःत (भग्नावशेष) खानय् दः सां भक्तपुर विकास परियोजनां थाय् थासय् ध्वाकाया च्यें मूल नेपःया इतिहास लिमूलः (उत्खनन) स्वयता ध्वासा वियगु ज्या यागु दः ।

ध्वाकां पिनयँ म्हेगः या नेवः तय्गु भाषां थुइकेगु खः सा (मला व ख्यः) चो-खि फाइगु थाय् धाय्गु सियदः । थुकि न्हपां तःतः हांगु जात (अभिजात) वर्गया जक 'न्ह्याइगु चर्पी' या बन्दोबस्त दः गु जुयो च्वना । मेमेपुं सामान्य जनतात नगरे पिनय् वानिगु जुयो च्वना धाय्गु सिय दः । पोँ (पोडे), जुगी, गाईत थजपुं नाः चलय मजुपुं अजः थिय मज्यूपुं क्वजात धायो तः पुं मनूतय्ता ध्वाकां पिनय् हे तयो तःगु खानय् दः । अलय थौं तकनं अमिगु पुलांगु छँ नगर पिनय् हे खानय् दः ।

९) छगू छगू जातिपिसं बांलाकः सय्किगु ज्या व जातित च्वडः च्वंगु भौगोलिक परिस्थिति क्वः छिडः तै । खुसी सिथय च्वंपुं मनूत लालाकाय् सैगु, डुङ्गा दय्किगु, न्ह्याकिगुं, खुसी बःया ज्ञान, डालाय्गु, डायता ताजि व अमिगु स्वभाव या ज्ञां मेपुं खुसीं तापापुं जाति स्वयो अपः दै । नाइगु ल्वहँ दः थाय् च्वनिपुं जातितय्के ल्वहँया ज्याभः तः ल्वहँमा, घःचा, कुतिप्वाकः, मूर्ति नपां मेमेगु ल्वहँया सामान दय्किगु उलि आजु चाय् मःगु खाँ मखु । अथेहे नाइगु सिँ दैगु जङ्गल सिथय च्वनिपिसं थेकी, सिंया थालाबाला नपां मेमेगु सिँया सामानत (सन्दु, दराज, बाकस) दय्किगु स्वाभाविक खः । वहेकाथं दास युगय् ज्यायाता ब्वः थःगु खानय् दः । उकीं जात ह्यूसू ज्या व अमिगु लाहातय्या सीप ताडः वानिगुलिं ज्या व जात हिलय मरू धायो तःगु खः ।

१०) बँया ब्वथला व ताजि, च्वः जःगु व

अक्षांश (पा लुगु) गुँ (वन जङ्गल) वनस्पति व पशु पछीत ब्वलाड च्वनी । वहे (जङ्गल) गुँसी च्वनिपुं मनूतय्सं आना दैपुं धुँ, भालु, किसी, माक, सर्प, म्हवय्खा, शेर सिंह थी थी पशुत, स्वई, लहिई अलय अमिगु बानी बारय् थुइकी । वहे पशुपंछीया न्हिया न्हिथंया ज्या स्वयो, पहः स्वयो वथें थः नं साडः सिंग प्याखं, भालु प्याखं म्हवय्खा प्याखं, माक प्याखं, पुलुकिसीया जात्रात थी थी प्याखं, हिसिख्याली त हज्याक हला । वहे पशुपंछीत नपां दैगु कबिला वा ट्रायब वन्य जातिया जात व थर जूगु जुयमः । गथेकि माकजु, फाँजु, भजु, धवँजु, खिचाजु, छुँजु, किसिजु, कोजु दक थी थी जातया विकास जुल ।

मोर्गन अमेरिकी आदिवासी पिनिगु अध्ययन अनुसन्धान (हिल माल स्वः बलय) याबलय नं अथेहे पशुपंक्षीया नामं मनू व पुचः या नां छुडः तःगु लुइकगु खः । चीनय् नं सिंग व डायगन (हायली/ पापु दःम्हा अजिंगर) या प्याखं, नखा दः । भारतया दरभंगाय् सलाँ प्याखं दःसा उडिसाय् धुँ प्याखं दः। समाज विकास जुय धुंकिगु खःसा भारता व नेपः मर्से (तराई) या सर्प व माकया चटक व प्याखं क्यानिपुं मनूतय्या जात व थर हे सपेरा व माक (मडारी) धाइगु जुई ।

११) किराँत काल लिपा नेपः या स्वनिगः द्रहँ वपुं भारतेली लिच्छवीनिसं मल्ल कालतकया शासकपिसं संस्कृत भाय्, साहित्य, धर्म व संस्कृति नं नपां हला ।अमिसं स्वनिगलय बसोबास याडः वस्ति च्वंपुं मंगोल वा नेवः जातिखय् थःगु धर्म प्रचार याता । वहे काथंया मथ-देगः व मूर्तित दय्कला अलय प्याखंतनं पिदाडः क्यनय् हला । थुकाथं नेवः तयसं दय्कगु रचनात्मक

निर्माणया धरोहरत नेवः व मंगोल जातिया मेहनत, ज्या (श्रम) व सीप खःसा बुद्धि व चिन्तन आर्यपिनिगु खः । मेगु काथं धायगु खःसा नेवः तयगु हिचःतिखय हिन्दु जुजुपिनिगु मथ, देगःमूर्तिकला व संस्कृतिया तला चवः जःगु खः । चित्रकला (चवज्या), मूर्तिकला, काष्ठकला, संगीत, प्याखं व नखाचखा बलयं नं थजगु हे किपा खानय दः । नवदुर्गा, भजन, दाफा पुचलयं नं थजगु हे किपा खानय दः ।

१२) युरोपया जिप्सी जाति थजपुं छव्व वबर् (निर्दयी) मातृसतात्मक व चाहिल जुडपुं जाति गुम्हा उत्तरपाखं वपुं छपुचः जातिता हे मल्ल जुजुपिसं नवदुर्गा गणय दुतिंगु जुयमः । जिप्सी जातिया थौ तकनं थःगु देश मरु । युरोपय् अपुं स्वद्वदा हौं भारतं वां पुं खः । रूसी कवि पुश्किनया 'जिप्सी' धायगु छगू खण्डकाव्य खय भाषं भाय् हिलः पिथानय नपां धुकल । उगु जातिया बारे खुयो काडपुं थःगु हे जात नपां जक ब्योह याडपुं फोहरी, छथायसं मचवनिपुं प्याखं ल्हय योपुं, थी थी खाँत चवयो तःगु दः । थुकी पश्चिम नेपः या कुसुन्दा व राउते जातिता लुमांकः बिई । अथेनं भातिचा पा । न्यदा-प्यदा हौं खवपय रूसया छगू जिप्सी पुचः या छगू सांस्कृतिक ज्या इवः सं लसकुस याडा बलय दकलय न्हः पां मिसाय्ता लसकुस याय्मः धायमु खाँ मथुयो काथं मछिना । थूकिं मातृसतात्मकया छुपें ल्यं दःगु हे क्यं ।

नवदुर्गा गणया जातिपिन्ता नेवः तयसं गाथा व उजाजु धायगु वा उजजुया अर्थ ह्वार्ये च्वार्ये याडः पावलः क्यनयगु प्रचार वा पिथाडः क्यनयगु खः । अमि मिसात मालिंचा छँ छँ वाडः स्वं बियो जाकी कायो है । चवयया जातिया इहिपा

जुडगु इलय छम्हा मालींता जक छम्हा मिसामचा भम्चालिसं छ्वयो बिई । न्हा न्हा दू नं गाथा तयसं हे कुबियो भम्चा हैगु । थुकी प्याखं ल्हडपुं व चाहिलिपुं मातृसत्ताया जात ता मल्ल जुजुपिसं नवदुर्गाया रुप बियो हिन्दु संस्कृति खय दुतिडः छ्वता दार्ये छम्हा नरबली बिडपुं, मनूया कपः याक्वै खय तयो थ्वै त्वनिपुं, मनूया कप बान्की गु हे मःचा क्वखाडपुं, नवदुर्गा गण बिज्याइबलय लायं फाँ, चवलय फै, नपालासा चाकलीं धेराबियो स्याडः नैपुं हि त्वनिपुं । प्याखं नय डालाइगु जात्रा याडपुं थी थी ज्याखं अपुं मल्ल जुजुपिसं लिपा अमिता न्हँगु पह ब्यगु जाति धाय फः ।

खवपया कला-संस्कृति व प्याखंया बारे क्वयचवया काथं नं बिचः याय् मालीः

१) भारतं वपुं फुकक धायथे शासकपिसं संस्कृत भाषा, साहित्य व धर्म नपां ज्वड, वगुलिं अमिसं निः स्वांगु फुकक धायथे प्याखनय भारतीय नाट्य शास्त्र, संगीत व प्याखंया पहः दः ।

२) दाफा - भजनया म्ये खय हिन्दु द्यो व अजिमा व शासकपिनिगु गुणगान याकिगु याड तःगु दः ।

३) जयस्थिति मल्लं जातया व्यवस्था या बलय मैथल ब्रम्हू तयगु सल्लाह कःगु खः । अलय मल्ल जुजुपिनिगु इहिपाया स्वापु भारतया तिरहुत नपां दः अथेधाय् अमिगु स्वापु वैशाली राज्य नपां दः ।

४) थी थी दिन व ला (महिना) काथं बिस्कं-बिस्कं राग कायो, प्याखंया शास्त्रीय बन्दोबस्त अशिक्षित व क्वयया बर्ग याय्फैगु खाँ मखु । उकि चवयया स्तरयाय् प्याखं-काव्य, संगीत व साहित्य ज्ञान दः पूं ज्ञाता तयसं जक याय् फैगु ज्या खः ।

५) नेवः भाय्या लिपि व म्ये मैथली लिपि व संगीतया ला व लुसि बाय मफैगु

लिचवः लाड, च्वंगु दः । भारतय लिपा मुसलमान तयसं व भुइचा (बेलायती साम्राज्यवादं हताल याडः लिचवः लाकसेलिं भारतया पुलां पुलांगु प्राचीन कला व संस्कृति चवन्हाय मफूत । नेपः दे उगु इलय कला व संस्कृतिखय चव ज । अपलं भारतीय पण्डित व सः स्यू पुं ज्ञाता तयसं नेपालय शरण कायो कला व संस्कृति ल्यंकः म्वाकः ताला । उकीं हे लिपा वयो नेपः देता 'प्राचीन भारतया संग्रहालय' धःगु खः । नेपालय न्हँ न्हँ आधुनिक यातायातया सुविधात हमज्यागु, मेसिन युग व शुभलाभ या पूँजीवाद द्रुहं वय मलानिगु, पुलांगु अर्थतन्त्रखय समाज चवडः च्वंगुलिं जक खवप देशय पुलांगु संस्कृति व छुपें (अवशेष) ल्यडः च्वंगु दः । अ वनं बुलुहँ म्ह्वँ जुयो वांगु खानय दयो वल ।

६) चीन, तिब्बत, भुटान, सिक्किम व लद्दाखय नं खवःपा पुयो प्याखं ल्हडगु दः खवपाः याः सूक्ष्म भाव व (पहः) अभिनयया विकास मजगु इलय हज्यागु प्याखं हे खवः पा पुयो ल्हडगु प्याखं खः । भाय् अभिव्यक्ती (न्वापु) संगीत व साहित्यया विकासं प्याखनय खवया बानाया नं पहः ज्याय मःगुलिं खवपाखं काथं मछिसेली प्याखंत हज्यात । थुकाथं पशुपच्छीया प्याखं खवः पा प्याखं नृत्य व संगीतया न्हांगु पला जक खः । सिंगः प्याखं व लुखाया नेखय सिथय सिंग तयगु चलन प्राचीन चीनय अपलं दः । उकीं नेपः देशय खवपा प्याखं सिंग प्याखं, थजगु प्याखंता मल्ल जुजुपिसं हिन्दुत्व खय दुतिंगु खः ।

७) गद्य साहित्य हज्याय हौं न्हःपां पद्य व काव्य साहित्य चव जःगु खः । उकीया लिचवः (छापा) भजन व प्रशस्तीत नं बेद व पुराणया लिधंसाय हे दयकगु खः । थौया बाखं म्ये (गीति नाटक) उकियाय हे कथहं खः ।

(सय वर्ष पछिको भक्तपुर पाखं भाय् हिला-सं.)

दक्षिणपन्थी अवसरवादया छद्म दसु माओवादी

विवेक

विश्व सर्वहारा वर्गया महान गुरु का. माओत्सेतुङ 'छपुचः कम्युनिस्टतयसं तुबः (बन्दुक) ज्वड ल्वापुं शत्रुं बुक्य मफू पुं, अजपुं शत्रुनपां मर्यासीं ल्वाइपुं बहादुर धाय ल्वःपुं अलय् चाकुं पाडः तःगु गोली नपां ल्वाय फैमखु । अपुं अजगु चाकुं पाडः तःगु गोली कयो बुई' दक धायो द्यगु दः । चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीया न्ह्यगुगु केन्द्रीय समितिया नेगुगु प्लेनमसं (५ मार्च १९४९) पिब्वगु रिपोर्टस् चवयो तःगु उगु खाँ माओवादी तयता ज्वः लागु खानय् दः ।

२०५२ साल निसें जनयुद्धया नामय सशस्त्र संघर्ष यापुं माओवादी तयसं हिदाया दुनय् अपलं धन-जन फुक बिला । उगु इलय् हिन्ह्यद्द मनूया ज्यान वाना । द्रलंद्द अड्गभड्ग जुल, सलंस बेपत्ता जुल । माओवादी न्ह्यलुवात भारतं धःथें हज्याड चवंगु जूसां कार्यकर्ता पिसं समाजवादी विचः या लागि कलेज - विद्यालय ब्वनयगु त्वः त वला, परिवार त्वः तला, शत्रुनपां मर्यासिं डटेजुयो ल्वाता, थःगु ज्यानया माया मकः शत्रु सेनाया धेरेय् लाडानं बरु गोली फयता तयार जुला, कप क्व मछुक ।

अलय थौं अथे थःगु निजी जीवनया पर्वाह मयासें ल्वापुं ल्यासे ल्याम्होपुं अपाङ्ग जिउ ज्वडः ख्व ख्वं जीवन हाडः चवंगु दः । परिवार पालय्याय् मफयो न्ह्यलुवातयता सरा ब्यूब्युं विमानस्थलं ख्व ख्वं विदेशय ज्या मःवाडःचवंगु दः । २०६३ साललिपा पार्टी

तःकः सरकारय् वांसां नं जनताया जीवनस्तरे छुं भाति हे भिडः बांलाडः वगु मरु । ह्यूपा ह्य फःगु मरु । माओवादीपार्टीता सरकारे छ्वपुं व प्रचण्डता तःक हे प्रधान मन्त्री यायता हिः बः वांकपिनिगु लागिं नं छुं हे याय मफःगु खाँ वहे माओवादीया दुनं हे थ्वकः चवंगु दः ।

सिद्धान्ततः कम्युनिस्टत पुँजीवादी सरकारे वानि मखु । पुँजीवादी व्यवस्था धायगु सःगः (फोहरगु पुखु) खः। आना वानिपुं सुं नं सफाजुयो वय् फैमखु । थ्वहे मान्यता ज्वडः कम्युनिस्टपिसं देशय् समाजवाद निः स्वानयता चुनावता छ्यलयगु याई । माओवादीत शान्ति प्रक्रियाय् वय धुकः सरकारे वाड फोहर जुगु जक मखु थाहाँ वयहे मफय्कः फोहरया गालय् दुडः चवंगु दः ।

थःगु ब्यक्तिगत व दलगत फाइदाया नितिं न्ह्यागूनं अनैतिक ज्या यायता नं लिफः मस्वैगु छ्गु काथंया अवसरवाद खः । राजनैतिक खाँगवः काथं अर्थ छ्यायगु खः सा क्रान्तिया परिस्थिति तयार मजुइक क्रान्तिया आव्हान यायगु वामपन्थी अवसरवाद खःसा लिपाथ्यकया दीर्घकालीन उद्देश्य त्वः तः अ. हे. फाइदा काय्गुमतिं ज्या याइगु दक्षिणपन्थी अवसरवाद खः । थुकाथं २०५२ साल लिपा माओवादीत वामपन्थी अवसरवादी खःसा नेपःया लिपाया राजनीतिक घटनाक्रम माओवादीत दक्षिणपन्थी अवसरवादी जुगु खाँ सियदः। प्रचण्डं

थःगु पार्टीया लागि बिचः व सिद्धान्तजक त्वःतःगु मखु लज्याहे मचासिं नैतिकतां मब्यगु ज्या साना । प्रधानमन्त्री जुयता वं थः नपां या पासापिन्ता, दलतयता तः कः हे धोखा बिय धुकल । वं स्थानीय तह प्रदेश व प्रतिनिधिसभाया निर्वाचनय नेपाली कांग्रेसनपां गाथिचिड ल्वाता । हिंदादातक थुगु गाथि व्यनिमखु दक वं थाय थासय् भाषण बियो जुला । ने.का. नपाँया समर्थन दयो स्थानीय तहलय् १२२ गू थासय् प्रमुख/उपप्रमुख त्याकला, प्रतिनिधिसभाखय् समानुपातिक नपां ३४गू सीटय् त्याकला नपां प्रदेश सभाय् नं तः थाय् त्याकला । नेका व मेपुनापां या तुतां मचूगु खः सा व सम्भव हे मरु । माओवादीया संगठन थुलि कमजोर जुय धुकल कि म्हेग माओवादीता भोत बिडपुं थौं माओवादी बुक्यगु काथं हज्याडः वला ।

माओवादी सरकारे वाडानी थःगु औकात (धरातल) लुमांकला । जनतां नं माओवादीता त्वःतः त्वः तः हल । ने का., माओवादी व एमाले थजगु पार्टीत पद व धेबाया नितिं खिचा ल्वाथें ल्वाडः जूगुलिं हे थौं विचःव सिद्धान्त हे मरुगु 'स्वतंत्र' ध पुं हनय् वइगु लौपुं चाला । कम्युनिष्ट पार्टीया फुक्क कार्यकर्ता जनताया सेवक खः अपुं न्ह्याब्लें जनताया सेवा या नितिं ज्या याय्मः धाय्गु लौपुं ज्वंकी । वहे लौपुं त्वः त गुलिं अ माओवादी त अवसरवादी जूगु खः । अः माओवादीतयता ज्या साडः नैपुं ज्यापु

ज्यामितयसं बलुहुँ त्वः त हलसा पुँजीपतिवर्ग कस्सिक ज्वनय्मफःगु अवस्थाय् दः । थजगु इलय् वपुं अः हपातालिपाता सेय् मरुपुं घरको न घाटको जुयो च्वंगु दः । पार्टीया अस्तित्व ल्यंक तय्ता प्रचण्डता अः तस्कं थाक्यो च्वंगु दः । प्रचण्डता प्रधानमन्त्री मजूसें मगागु नं थुकिं याडः हे खः ।

प्रचण्डता थःगु पार्टीयाय्गु नं थः ता हे विश्वास मरु । गुब्लें पार्टी मेपिन्ता लः ल्हाडः किताब च्वय्गु खाँ ल्हाईसा गुब्लें निर्वाचनय् अरबौ तका धेबा खर्च याय् मःगु खाँ काडः कार्यकर्तापिन्ता ख्याडः च्वनि । न्ह्याथय् हे धः सां वयाकय् मन थातय् मलागु जक मखु लिपा वयो तस्कं निराशापाखय् वाडः च्वंगु खानय् दः । चुनावय् करौडौ धेबा ह्वल त्याक्पिं पुँजीवादीत खः । कम्युनिस्टतय्सं यां बैचारिक स्पष्टताया लागिं शत्रुता अः पुक त्याकय् मबिडकेता व जनविरोधी कानुनत पानय्ता नपां समाजवादी क्रान्तिता ग्वाहाली याय्ता चुनावय् भाग काई ।

छन्हूँ हाँ तक केपी ओली ता मनय वक्व ब्वः बियो च्वम्हा प्रचण्ड कन्हे खुनुं थः ता प्रधानमन्त्री जक दैगु धाय्वं बालकोट थयन । ओलीथाय् तुतिपाली भ्रवपुयो बहुमतया प्रधानमन्त्री जुला । थुकिं माओवादी नेताकार्यकर्ता प्रचण्ड पाखं छु सय्कि ? माओवादीया अर्थ न्ह्याथय्याड जुसां पदय् वानय्गु, न्हयगु पुस्ताता गाक सम्पति कमय् याय्गु सय्केगु लाकि जनताया सेवा याय्गु ? व्यवहार सय्केगु ? छगुताकाय् प्रचण्डपथया खाँ मेच च्वकाय् घाडः हः जूपुं कार्यकर्तात माओवादीत अः ग्व गना दः ? न्हयलुवापिसं

छु स्यना कार्यकर्तापिसं नं वहे सय्किगु खः । अः माओवादी कार्यकर्तापिसं थः ता जक भिनिगु न्ह्याथिन्योगु अनैतिक ज्या याय्ता नं लिफः स्वइमखु छाय्धःसा प्रचण्डपाखं सय्किगु थ्वहे जुल ।

का. रोहित धायो द्यूथे 'माओवादी नेता कार्यकर्तात मौका मद्योजक इमान्दार जुयो च्वपुं खः धाय्गु सियदत । न्हा जङ्गलय् च्वडः नेपाली सेना व प्रहरी नपां सशस्त्र संघर्ष याडागु धायो च्वपुं अः पद व धेबाया लागिं लः प्यलय् प्यलय् वयक जुल । सरकारे वापुं नेतात यँ करौडौया छँ दाडः च्वडः च्वन । काय् म्हाय्यपिन्ता तस्कं थिकय्-थिकय्गु स्कूल व कलेजय् ब्वंकः च्वंगु दः । सशस्त्र संघर्षया इलय् स्कूल व कलेज तिकय् बियो लडाकु याय् यंकपुं माओवादीत अः थः पुं हे निजी शैक्षिक संस्थाय् व निजी अस्पतालया मालिक जुयो वल । अमिगु चरित्र १८० डिग्री खय् पाडः वल ।

केपी ओली, माधव नेपाल, भलनाथ खनाल व शेरबहादुर देउवा पिन्ता थमनं हे प्रधानमन्त्री याडागु दाबी याडः जुम्हा प्रचण्ड थुगुसी धः सा केपी ओलीया समर्थनय् प्रधानमन्त्री जुला । प्रधानमन्त्री जुयगु स्वयो प्रचण्डता आना तेकय् जुयो च्वनय्गु तस्कं थाकुगु ज्या खः । ओलीया कजिखय् गठबन्धन सरकार हज्याई । वयागु प्रधानमन्त्री पद छुं नं इलय् धरापय् लाय् फः ।

प्रधानमन्त्री प्रचण्ड जूसं राष्ट्रपति व सभामुख थःगु लाहातय लाकय्गु ओलीया कुतः तःलाडः वगु दः । व नेगुं पद डादाया लागिं जुई । राष्ट्रपति व सभामुखया निर्वाचन लिपा सरकार

अःया पहलं हज्याय्ता थाकुई । सरकार दाच्छि नेदालिपा हे हिलय फःसा राष्ट्रपति व सभामुख महाअभियोग तयो पारित जुसा जक पदं लिकाय फैं । प्रचण्डया प्रधानमन्त्री पद काचिकाखय् यखायो तःगु स्थितिखय् जक दः ।

अवसरवादया छपा ख्वःपा प्रचण्डं २०७४ सालया स्थानीय निर्वाचन लिपा पिबवता । नेकानपां स्थानीय निर्वाचन ल्वाम्हा माओवादी प्रतिनिधि सभा व प्रदेश सभा एमाले नपां छगु हे घोषणा-पत्रखय् चुनाव ल्वाता । पार्टी छगुं तुं याडः पालं पः प्रधानमन्त्री जुयो सरकार न्ह्याकय्गु शर्तय् ओली प्रधानमन्त्री जुला । पदंयाडः हे खाँ मिलय मजूसो नेकपा तज्याता ।

लिपाया घटनात लिफ्याडः स्वय्गु खः सा केपी ओली तःलागु धाय्मः वयागु निर्वाचन हाँ निसें हे गठबन्धन तछ्यायगु कुतः खः । लिपावयो वयागु कुतं हे देउवा न्हयलुवाया गठबन्धन क्वदल । धात्थें देउवां प्रचण्डता भातिचा नाइक खाँ ल्हाडः व्यवहार यागु जूसो न्हूंगु गठबन्धन मजुय नं फःगु जुई । देउवां केपी ओलीया पहः इलय् हे थुइके मफूत ।

धात्थें धाय्गु खः सा पुँजीवादी व्यवस्थाखय् जुइगु न्हूँ न्हगु राजनीतिक विकृतिया कासात अः म्हेत च्वंगु दः । केपी, प्रचण्ड, शेरबहादुर कुर्सीखय् न्ह्याम्हा हे च्वंसां भारतं धःगु खाँ मन्यसैं सुं हे हज्याय् फैं मखु । व नेतातय्सं नेपः या राजनीतिया तँचा फुक्क भारतता लः ल्हाय् धुंकल । प्रतिनिधि सभा व प्रदेशसभा निर्वाचनया इलय् स्वंगू पुचलं नेपः या नेतातय्ता होटेले च्वडः निर्देशन याडः च्वंगु खाँ अः प्याहाँ वयो च्वंगु दः ।

छंगु र्वाँ व इमानदारितायां फ्वाका जुयो च्वना

- कुशल

जियोम्हा पासा किरण,
लुमन्ति

छ, अलय छंगु परिवारता लुमांकसें ता ई लिपा छन्ता जिं थव पौ च्वयो च्वडा । छ विदेश्य् वांगू नं तः दा हे दत । उकीं भी नपालाय नं मखां । थौं शनिवार भातिचा फुर्सदय् च्वडाबलय भीगु पुलांगु खाँ लुमाडः वल । अलय वहे खाँया लुमन्तिया खाँ लुमांक छं थुगु पौया खाँ काथं ज्या याइला धायगु आशायाड थव पौ च्वयागु जुल ।

नहा भी नेम्हां तुं छंगुतुं कलेजय् कानून विषय ब्वडागु । छ व जि नेम्हां बांलाक ब्वनय्मः धायो ब्वडापुं, उकीं भी नेम्हा सिया दश्वी अपलं खाँ मिलय जु । अलय छ व जि नेम्हां वामपन्थी विचः या विद्यार्थी संगठनय् खयानं छ सत्तापक्षया वामपन्थी विद्यार्थी पुचलय् जि प्रतिपक्षया विद्यार्थी पुचलय । अथेनं भी नेम्हां छंगू तुं त्वालय यायपुं जूगुली भी तसकं क्वातुपुं पासा खः। राजनैतिक विचः पासां तस्कं मिलय जूपुं पासादक कलेजय् बय बय जुइगु खाँ छनं मस्यगु मखु । भी मिलय जुयो नेपाल भाषा ल्यंकः म्वाकः तयगु इवल्य निःस्वाडः तःगु साहित्य पालाया संस्थाय् नपां ज्या साडा बलय् भी नपां नपां जुयो तःगु ज्या तनं न्ह्याका । चन्दा नं कः जुया अलय विद्यार्थी पिनिगु हक हितया नितिं फुक्क विद्यार्थी संघया मंकः ग्वसालय जगु आन्दोलन भी नपां नपां जुया । परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयं कोर्स पिनयया न्हयसः तयो न्हयसः पौ ब्यगुया विरोधय जगु सडक आन्दोलनय नं भी न्हयलुवा जुयो जुयागु खाँ अःनं किपालु थें दाँ वनि ।

उब्ले भीगु संस्थाया अनौपचारिक बैठकय् थः गु खाँत थौं नं भस भस लुमाड वनि । छं म्हेग विद्यार्थी इलय् राजनीतियापिसं हे कन्हे देया न्हयलुवा जुयो ज्या सानि । थौं भी विद्यार्थी राजनीति याडः च्वडा । उक्कीं अः भीसं ब्वनयगु नपां नपां विद्यार्थीपिनिगु हक हितया लागीं राजनीति याय्मः । थौं कन्हे धेबा दः पिसं जक बां बांलागु कलेजय् आखः ब्वनय् दः । गरिवपुं, ख्वः मरुपुं भिंगु बांलागु कलेजय् ब्वनय् मरुगु जक मखु आखः ब्वनय् मखाड च्वंगु दः । उकीं भीसं वहे सर्वहारावर्गया पक्ष कायो राजनीति याय्मः । कन्हे भीसं कानूनय् च्वय थ्यंकः ब्वनय् धुकः राजनीति त्वःतय् मज्यु । दे व जनताया भिं जुइगु राजनीति याय्मः। भिंगु राजनीति व भिंपुं राजनैतिक कार्यकर्ता व नेतात दःसा दे ह्छ्याय्ता ताबय्त बिइ मखु । उकीं भी ज्वःपुं ल्याम्होपुं ब्वनामिपुं सर्वहारा वर्गता थाकाय्गु राजनीतिखं तापाय् मज्यु ।" धः गु खाँ थौं नं लुमांक च्वडा ।

पासा, छं धःगु उगु खाँ ल्याम्हो जोश व भावनां जक धःगु जुयो च्वना । भी कलेज ब्वनयधुकं छं अमेरिकाया नितिं डिभी भरेयो जुबलय् हे उब्लेया छंगु खाँ फ्य् खाँ जक खः दक मति मतयागु मखु । संजोग वा छंगू माथं भाग्यं धाय् छंता डिबी नं लात । फुक्क परिवार ज्वडः छं अमेरिकाय् वान । आना थेनय्वं छंता न समाज, न देशयाय् हे चिन्ता बाकी दता ? छ्यां विदेशीया सेवा याइम्हा च्यो जू वांगु थें जक ताय्का । इतिहासे नय माखाड,

लडाई खय बुडः, मेमेगु देया पराधिनताय च्वड च्यो- भ्वातिं जूगु ब्वडा, न्यडा । थौंकन्हे धनया लागिं मनुत कतः देया च्यो जुय यय्की । व नहा यायपुं च्यो भ्वातिं व छ छु पाता दक ? छं नं धेबाया लागिं कत देया च्यो जुयो थःगु मातृभूमिता पिकं वांम्हासिता न्हम्हा च्योजक छाय् मधाय् ? ग्वलय् ? उब्लें छं यागु बाचा व छं ब्यगु बचं ? दे व जनताया भिं जुइगु व राजनीति याय् धःगु छंगु बचं गना वाना ? सर्वहारा वर्गया ब्वनामि पिनिगु लागिं राजनीति याय्मः धायगु छंगु खाँ फ्वाका मखुला ? छं ब्वंगु उच्च शिक्षा अमेरिकी जनताया लागिं खःला कि नेपः मि पिनिगु लागिं ? अमेरिकी डलर मुनय्ता खःला अलय चुलुकक च्वंगु गाडी गयो व्यक्तिकगत जीवन हार्यपुक हानयता जक खःला ? तःतः खागु छँ च्वनय् दय्वं थःगु देया छँ जःपिंता घृणा याडः देशता हेपेयाडः घात यात छं । उकीं हे छंता जि न्हम्हा च्योदक धाया । धन, दौलत ऐश, आराम, चुलुकक च्वंगु गाडी व अमेरिकन डलरं क्वत्यलयवं म्हेगया वाचा फुक्क अप्पा पाँ दुथें दुत ।

थौं कन्हे छं किजा केहें पुं उच्च शिक्षा ब्वनय्ता नः सिं- मनसिं तस्कं थाक्क कष्ट नयो जीवन हाडः च्वंगु दः । छंगु आशय च्वंडः च्वंपुं अमिता छं भाति भाति ग्वाहाली याइगु आशा खः । अथेनं छं भाति हे धेबा छ्वयो महगु खाँ जिता कानी । छंगुया लागि म्हेगः अनके कष्ट नयो दाइ जक आशाया मता भःपियो च्वंगु खाँ फुक्क मिथ्या याडः छं मानवता त्वतल, देप्रतिया माया त्वतल । देया लागिं विचः मयासां थः परिवारतायां फःथें ग्वाहाली याय मःगु खः । छंगुया लागि चान्हीं मधः सिं ज्या साडः ब्वलांकपुं छं मां ब्वापुं थौं उसायं मदयो ग्वतुल च्वना । वास याय्ता धेबा मरु । काय् नं छोयो हैला दक आशा याडः च्वना । गुब्लें गुब्लें भसुकः तयो थजगु इलय् कायया ख्वः छक स्वय दः सा ज्यु धायो च्वनि । बुहाबुही ज्यासानय मफयो बुँ बाँभ जुल । छं धःसा छंगु छंगु परिवार घयपुड आधुनिक जीवनय् मस्त जुयो च्वन । भीगु कर्तव्य थुलि हे खः ला ? छम्हा शिक्षित मनुया देश व समाज प्रतिया कर्तव्य छं मरुला ?

म्हेगः भीसं न्हिथाडागु सर्वहारावर्गता हज्याकय्ता अजन जिपुं जुयो च्वडा । भीसं क्व छिडाथें भिंपुं राजनैतिक कार्यकर्ता व नेता त दः सा देया ख्वः चकांकय्ता ता ई मालिमखु धायगु काथं व हे लाँपु ज्वडः ज्या साड च्वडा । थौं छम्हा राजनैतिक कार्यकर्ता जुयो जनताया सेवा सं समर्पित जुयो छम्हा इमानदार जनप्रतिनिधि जुयो ज्या साड च्वडा । धेबा जक फुक्क मखु धायगु छं मथुगु मखु । उकीं नहाया खाँ लुमांकः थःगु देशय् ल्याहाँ वयो देश व जनताया सेवायाइगु आशां थव पौ च्वयागु खः आशायाय् थाना ल्याहाँ वयो छं भिंम्हा राजनैतिक कार्यकर्ता काथं ज्यासाड देश व जनताया सेवा याई ।

वहे छम्हा पुलांम्हापासा

खालि मिखाया अर्थय् - जि

पूर्ण वैद्य

जिगु मिखा ह्वातां चाला
सुथय् आकाश थें
न्हय्यः या म्हय् मि दना
म्हगसय् म्हगसय् च्वत्यला

जि दक्व मिखाय् मुना
जि स्तूपया मिखाय्
जि खापाया मिखा
सुं वया तक्यनाच्वंगु आस्थाय्
तिसिये मफुगु ल्वचय्
स्वकतं कनाच्वना
केवल क्षितिज क्षितिज ताःहाकः ... ।
संगु किपा छपाःया आतुरताय्
न्यः न्हय्यः पाना -

(गुकिइ जिगु जीवनया मू दु)

चा चा पाना -

(गुकिइ जिगु ईया मू दु)

श्व शून्यया गंगु छधीगु चट्टान दुने

जिगु मिखा ह्वातां चाली

खापा मदुगु इयाः व दृश्य चा थें

न्हयः या म्हय् मि दनाः

म्हगसय् म्हगसय् च्वत्यलाः

सराः पूवनीगु दिनया आश आशया आशय्

मखंक वनीया क्षणया सतर्कता

जिगु मिखा च्वना च्वना -

मानो प्रदर्शनीया स्टलय् पुत्रः मुंगु जीवन थें

खः ला - जितः छुं थःत स्वयेगु मदु

खालि छुं स्वयेत पियेगुया अर्थय्

श्व हे सां म्वायेगु अर्थय्

जिगु मिखा चिलाः चिलाः सदय् जुयावनी

ब्लटिनय् तिकि नंगु मसि थें

पृथ्वी लाःगु सुपाय्या किचः थें

अंगः अंगःया मौनताय्

(अंगलय् यग्गानाच्वंगु मिखायागु भयंकर मौनताय्)

शून्य शून्यय् फिनातःगु वातावरणाय्

न्हयलय् नं खिउँग ख्वाल्य् ख्वाल्य् गयाः

म्हय् म्हय् पलाः छिनाः

याकः याकः .....

मानो फुक्कं सिद्धुंकूगु चा ।

इरु थिरु ... न्हाय्कया प्रतिक्षाया थें

(जि नापं नं ब्यागः, सु नापं नं ब्यागः)

सुनसानं सः लाकाकाःगु मिखा

अन्धकारं दृश्य लाकाकाःगु मिखा

धलिमं नया ब्यूगु श्व चछिया आकाश

चां त्यलाकाःगु श्व थः किछिया ई

तापाक सुं स्वःवनी - ज्या पाः बीम्ह ई

- मचा तंम्ह मां थें

याकः चा हानं लिहां वइ

दक्वं दिशा दाइ-

खंक्व लँ थना स्वइ

पलाःख्वाय् तंगु श्व लँ

इयालं वानातःगु सतक, न्हू सतक

खालि पांग्रा ब्वाय् वंगु चिं

इञ्जिनं जिगु सः नया ब्यूगु दु

जि च्वनेत वयागु

जि वनेत वयागु श्व बस दुने

(यद्यपि जि चिल्लाय् हे दना)

संध्यां स्वयं वःगु - जिगु मिखा

तनावथें जिं स्वयागु वस्तु

बुलुयावनी जिगु मिखा

धुलं नया ब्यूगु रङ्ग सर्गः या थें

बुलुयावंगु जिगु क्षितिज थें

तापाक तापाक जः वायेकी

क्वाःगु भाजनय् चतांमहि थें

परिधि भ्रं भ्रं ग्वःमूवनी मिखाया घेराय्

सहस्र अन्धकारया

तानाच्वंगु तारा कयेकीगु निशान

श्व मिखा !

पाण्डोराया पश्चातापं पूगु श्व मिखा

पाण्डवया भ्रसुकालं ख्वाउँग फय्

भष्मासुरं बरदान लाका कायेधुंकूगु चा !

नगु नं ख्वःगु दु, श्व इयालं पिने

थौंया चान्हय्

छ्वाः छपातं पलः थाःम्ह तिमिला
छाय् थें हिहि लंगु ?
सु सित हँ श्व चान्ह्य् !
छाय् सुं नमवाःगु हँ श्व थासय् ?
भौचा थे - खालि तुलुतुलु
खालि जिगु मिखा
सुं वइ वनीया तान्त्रिक पुखूया लुखा !
त्वालां त्वालां

धुलय् म्हिते सयेकूम्ह न्या श्व
सती, तापा,
तापा, सती, श्व अर्थ खः मिखा
जिगु मिखा ... केवल मिखा
म्हतु मद्गु मिखा
ल्हाः मद्गु मिखा
ओ ! कनाच्वंगु अर्थय् तंगु मिखा ... !
(सितु १२:१०८६)

नाग व ज्यापू

नाग व ज्यापू

छगू समये छम्ह ज्यापु दाजुया नो
छपू व्वहले पाछायाः न्हिच्छि बंज्या याना
सरासर छेपाखे वये धकाः वया च्वंवले लंय्
छगु अद्भुतगु दृष्य खन । छम्ह नागं व्यां
छम्ह नुनेत सनाच्वन । व्यां धाःसा साप हे
तःधिकम्ह जूगुलीं नुने थाक्याः अथें म्हुतुप्वाले
बच्छिजक दुहां बनाच्वन । ज्यापु दाजुं दृष्य
खनाः 'अहो । व्यांया ज्यान वनीन, श्व
व्यांया प्राण बचे याना बिईमाल' धकाः
मती तया मग्यासैं वना थःम्ह पाछाया
वयाच्वंगु नोलं नागयात काचाक्क तुयाः
साप हे तापाक्क हुत्ते याना वाछ्वयाः बिल ।
अथे याःवले वया म्हुतुई लाना च्वंम्ह व्यां
छुटे जुया वन । व्यांया थःगु ज्यान वचे
जुया माःथाय् वन ।

थुखे नागया थःगु नसायात अथे
बिसिके छोया व्यूगुलीं ब ज्यापु खना क्रोधीत
जुया वैत ज्यान हे कया बिई धकाः इख
याना तःसकं व्वांवां वयाः ज्यापुयात स्याना
हे बिईगु धकाः लिलाकः वल ।

“का, छ ज्यापूयात जिं आ स्याना
हे बिई, छु धया ?” धकाः नागं न्यन ।

“अहो, विन्ति, जि सु छकु छें
यंके मानि । उकिं आ हे नये धायेमते बरू
छें वना मांयाके धयाः बिदा कयाः वये”
ज्यापुं धाल ।

“पक्का थन हे वयेगु खःला ?”
नागं न्यन ।

“पक्का पक्का थन हे वयेगु जुल”

ज्यापू कबूल यात ।

अथे सत्य कराल ल्हाके धुसैलि
ज्यापूयात “का सा” फलाना खुन्हु थनि
च्यान्हूत्वा छ थन हे वा” धकाः ज्यापूयात
तोता छ्वत ।

श्व घटना ज्वी धुंकाः ज्यापू अनं
ज्यान बचे याना सरासर थःगु छें वना च्वन ।
तर वं मांम्ह खोई, नुगः मछिका च्वनी
धकाः श्व खं मकं । तर न्ह्याबलें भुकुं भुकुं
जक च्वना च्वनीगु नये त्वनेगु नं वांलाक
मयाः ।

“छु जुल वाबु, छाय् छं नुगः
मछिम्ह थें जक च्वना च्वनागु ।” मांम्हं
न्यन ।

“छुं मज्ज, मां, अथें च्वं च्वनागु”
जक लिसः वियाः मांम्हे- सित मकं । वया
पासापिसं नं बराबर हे कुत्तकुला न्यनेगु
यात ।

“खः, जिं मांयात नं कने ज्यूगु खं
मखु । नागयात जि च्यान्हू दय्का वये धकाः
सत्य वाचा ल्हाना वयागु दु धकाः लंय् जुगु
बृतान्त खं पासापिन्त कन ।

पासापिसं श्व बिषये अनेक विचाः
याना छगू उपाय कन ।

“का, आमथे च्वनेमते । छ गरूड
देवतायाथाय् वाना खुव सेवा टहल याना
च्वं” धकाः सल्लाह बिल । पासापिसं धाःथें
ज्यापू दाजु गरूड देवतायाथाय् वना न्हित्थं
लः छाया प्रार्थना स्तुति याना च्वनेगु यात ।

छन्हुया दिने ला गरूड देवता खुसि

जुया 'अहो जितः न्हिथं स्तुतियाः वम्ह सुजुई
श्व !' धकाः न्यन “हे मानव, छाय् ? छु
जुल हं ? न्हिथं जित स्तुति याः वल ।”

“खः प्रभु, जितः च्यान्हूत्वा नागं
नये धाःगु दु, जिं नकेगु खः धकाः सत्य
बाचा नं याना वया । उकिं ज्यूसा जिगु
प्राण रक्षा याना बिज्यांहु” धकाः ज्यापू
पुकार यात ।

वैगु पुकार न्यना गरूडं खं स्यन ।
“का, छं वं धाःगु दिने नकेत हूं, व नाग
धौंप्वा दुने च्वना च्वनी, छ दुने वनेमते, छ
नयेमाम्ह हे पिने वया न वा धकाः धया
छ्व” धकाः स्यन ।

धात्थे च्यान्हूखुन्हू ज्यापूदाजु मग्याः
से सरासर व नाग च्वनीगु धौंप्वाया न्ह्येनेसं
तापाक्क च्वना “का जि वये धुन” धकाः
नागयात सःता धाल ।

“का, ज्यू, दुने द्वाहां वा” नागं धाल
“जि ला द्वाहां वयेमखु, बरू छ नयेमाः म्हा
धकाः पिने वया नः वयेमा” ज्यापू लिसः
बिल ।

नागया, “मजिल श्वैत पिने वना
हे नये, मखुसा बिस्सू वनी” धकाः नयेत
प्याहांजक बयेलात, गनं गनं गरूड थंयकः
वया नागयात तुरून्त हे दयाः त्वाथं तुया
यंकल ।

ज्यापूया श्व घटना खनाः थःगु
ज्यान रक्षा जूगु खना खुसी जुयाः हाचा
हाचां छें ल्याहां वन उलिचिया बाखं थुलि ।

नेपःया पुलां बाखं पाखं साभार

नेवः संस्कार दुनयँ ध्यो चाकु सङ्क्रान्ति

- आशा कुमार चिकंबञ्जार

हलिमयया थी थी देशय् थी थी जात-जातिया मनूत बसोबास याडः वयो चवंगु दः । उगु देया आदिवासीपिनिगु संस्कार व संस्कृति दुनय उगु जातिया म्हासिइका म्वाडः च्वनि । अलय वहे संस्कृति दुनय थः ता तांकः थः दुनयँ संस्कृति दुबिकः थःगु म्हासिइका पिब्वयो हलिमय्या विविधता पिब्वयो च्वनि । थःगु व कतःया संस्कारया ध्वः कियो थःगुयाता कोस्सिक घयपुडः कतयाय् संस्कृति स्वजक स्वयो, थः गू नपां ज्वः लाक च्वनि अलय थःगु व कतया संस्कृति लॉं लां भिं-मभिं व थथे अथेया अमूई लाडः च्वनि । वहे अमूई लॉं लां गुलिं संस्कृतित ई नपां मिलय जुय मफयो आनासं त्वः फिइक छ्वै, अलय गुलिं संस्कृति त सभ्यताया ताकी, गः सां निसें थःगु किचा थें थः- नपां नपां ब्वड है । अलय धाई-‘समाजय वैगु व्यवहारनपां हज्याय मफूम्हा सी मनू थें जुल । व्यवहारे च्वनय मफूम्हा मनूया ल्या हे मखु ।’ उकीं धाई समाजं श्वकगु संस्कृतिया, खाचा समाज नपां ब्वलांक यंकय् मफूसा व मनू दुख्यें थें जुई । वं समाजया नितिं छुँ हे काथं संस्कृतिया खाचा श्वकय फै मखु । उकीं हे धःगु जुई । ‘पुखां दय्क तकगु सम्पति, भ्नीगु कला व संस्कृति’ दकः।

मनू समाजय म्वाय मःम्हा सामाजिक प्राणी खः। समाज तापाक्क सुं नं मनू वानय् फैमखु, च्वनय् फैमखु धाई । समाजं पिनय् च्वनिपुं कि द्यो जुयमः कि राक्षस । जोगी, सन्तपुं नं समाजे पिनय च्वनय फै मखु । अमिगु भिक्षा फ्वनयगु, भन्दा

नयगु नं वहे समाजय् दुनय् तः क्यडः चवंगु खः ।

मनुयाता अनुशासनं चिइगु खिपतँ संस्कृति हे खः । मनू बुसानिसें मसितलय् अनेक संस्कृति कः घाकः च्वनि । वहे इवलय् नेवः नखा-चखा नं छगू काथंया संस्कृतिया खिप खः ।

नेवः समाजय् अपलं नखा-चखा तिथि काथं डाय्की । (चन्द्रमा) तिमिला स्वस्वं दिन गन्ती याड ‘श्व’ व ‘ग’ या ल्या खाखां दिन क्वथयो कन्हेया ल्या खा खां द्यनि । अलय चान्हयँ लुम्हा मिला नपां खॉं ल्हा ल्हां नखा चखा सः त च्वनि । मुसुक्क न्हयलः क्यंम्हा तिमिलानपां त्वाय चिडः संस्कृतिया पलं दुनय् थः तांकः च्वनी । अलय वहे पलंचां चिडः मनया कःसु न्यू न्यू संस्कृतिया कः सु व छुडः च्वनि, मायँ व छुडः च्वनि । अलय संस्कृतिया न्या भाजनय् चतामारी छुडः च्वनि । पोतासी योमारी हायो च्वनी, छुडच्वनि ।

अथेनं गुलिनं नखाचखा धः सा गते (सूर्यया ल्याखँ) काथं डाय्कः च्वनि । वहे गते काथं डाय्किंगु नखामध्ये द्यो चाकु सङ्क्रान्ति वा माघे सङ्क्रान्ति नं खः । बैशाख सङ्क्रान्ति ल्योसिं क्वथयो भ्वें नः सां असार बायं (१५ गते), धौ बजी नः सां, साउनया सङ्क्रान्ति खीर थुयो नः सां माघ १ गतेया सङ्क्रान्ति धः सा द्यो चाकु नैगु चलन दः। उकी माघे सङ्क्रान्तिता द्यो चाकु सङ्क्रान्तिनं धःगु खः । द्यो चाकु सङ्क्रान्तिबलय् मूख्य याडः द्यो चाकु नः सां तरु, मागु लाभा वाल, हाम्बया लड्डु अलय आलु काउली, लैं चाना, वाउँचा तरकारी तयो कला याय्गु याई । थुगु कला सिधयकः ला व जा नैगु चलन दः ।

थुगु इलय् म्हायाम्चा, भेनामचा (भेंचा) पिन्ता भ्वें सःतसां जिलाजंता धः सा भ्वें सःति मखु समाजय् । अलय थुकिया कारण धः सा उलि बैज्ञानिकता खानय् मरु । उकिया लिसलय जिचाभाजु द्यो चाकु सङ्क्रान्तिया प्यन्हँ हाँ प्यन्हूलि ससलय वानयमज्यू । वांसा धवरी खिचा जन्म जुई दक धाई । अलय द्यो, चाकु नः पुं खिचातनं धवरी हे जुइगुलिं उकिया लिचवः स्वस्वं थथे धःगु खःला ?

नकतिनि इहिपा जुपुं वा बियो छ्वपुं म्हायाम्चा धःसा मचात मरुतलय थः भःत पिन्थाय् द्यो चाकु सङ्क्रान्तिया

सच्छिव छगूगू स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

सा म्हवँ जुल । तिल माधव नारांघोया नामं हाम्बः छ्वः नकिगु लिं साख्लाखय् हाम्बः (तुइगु सिइगु) सियो नकिगु चलन यागु खः ला? माघेसङ्क्रान्ति खुनुं साँ छ्व नकिगु उगु थाय्ता नाः ननि वा नारायण चुकय् नं धः । न्हयागु थः जुयो ब्य, नेवः तय्सं हिताहार, ऋताहार नसा नय्गु भी पुर्खा पिस स्यडः तकगु जुल । थःगु जिवयता निंकः हिताहार ऋतुकाथंया नसा ऋताहार व गाछिजक नय्गु मिताहार काथं नय्मःगु नसाया इतिहास दुनय् थुगु माघ सङ्क्रान्ति नं खः । गुकीं छ्वंगु लकस नपां ल्वाय्फय्कः ज्यू क्वाकयता घ्यो चाकु, तरु, हाम्बः साख्ला नयमःगु याड तःगु खः ।

नखा डायके मज्यू धायो थःछँ चाह्यू वानय्गु याई । अलय् थुगु सङ्क्रान्तिता वय हाँ वकुरी व वानय् धुकं वॉकुरी व संक्रान्तिता घ्यो चाकु सङ्क्रान्ति हे धाइगु जुल । अलय् उब्लेया ईयाता कुरिंसुरीया चाह्यू वम्हा म्हयाय् मचादक धाई । सम्भवत थुगु चलन १८९० व १९९० या तः भवखाचाय्ता हः नय् तयो जिचाभाजु ससलय वय मज्यू धः गु खःला धायगु जिगु बिचः खः । छाय धः सा पुलांपं बाज्यापिसं आत्मात्याग, जीवन त्याग थःगु हे छँ यायमः । मखुसा वयाय्गु आत्मा शान्त जुइमखु धायो तः काथं उब्ले भवखाचां ल्हाड गुलिं मनूत लुइके मफयो मा मां कायल जुगु खाँ, ल्हाडः च्वंगु गुलिं दयानं लुइके मफःगु खाँ जिमांया मां जि अजिं कांगु धायो जिता कांगु अः नं लुमाडः वनि । फुक्कसिया थः थः गु छँ तिं चिइकः माल चवन । अलय् देगः चिइकेगु मंकः ज्या लिपातिनि यागुलिं ता ईब्यगु खाँ धायो तःगु जुल । उकीं माघ २ गते अथेधाय् वांकुरीं खुनुं 'राष्ट्रिय भूकम्प दिवस' मानेयाडः वयो च्वंगु नं तः दा हे दतः । नेसः दाया इतिहासता स्वयो स्वनिगःता भवखाचा बव्यफःगु थाय् काथं धायो तः गुलिं छुं जूसां थः थाय् हे थःजु धाय्गु मतिं जिलाजंता ससलय् वानय् मज्यू धायो तःगु जुयमः ! मखुसा खय्तय् न्हँ ब्योहया जिलाजं व म्हयाय् भवय मनकसिं मज्यूगु संस्कार छाय् डाय्कला ज्वी । अलय् मसें(तराई) थारू (चौधरी) पिनि दकलय् तः हांगुनखा काथं डाय्कः फुक्कसिता भवँ छाय् सःतः नकला ज्वी । उकिं तः भवखाचाय्गु ग्याचिकु पहलं व छुं जूसा थःगुहे थासय् थःजु धाय्गु मतिं ससलय् वानयमज्यू धःगु खः ला ? विचः याय् बहःजु ।

थुगु इलय् तिल माधव नारायणयाथाय् साँ चिय हयो छ्वःमाडः उकीं हाम्बः चाकु तयो साँछ्वः नकिगु चलन अः धः

थुगु इलय अपलं धर्मकर्म यायगुनं याः । माघ लच्छी स्वस्थानीया बाखं काडः बःन्हि बाखापकाथंलाजा, मुस्या, बकुला बहू सियो नकिगु नं चलन दः। थवः धः सा तिथी काथं याई । छ्यालापुन्ही निसें माघ क्यंगु काथं सुथाय दोकाय दोकाय् चा भाला तछ्याडः बहन्ही पुन्हीया तिमिला पुजायाड माघ न्हयाकी । अलय् माघ ज्वःछि सुथाय-सुथाय तिर्थय् वाडः मचात मुकंः माधव नारायणया नां कायो माघ हाल, गुम्हां माधव नारायया धलं गुम्हां साँक्वय वाड धलं दाडः गुम्हां जलसं चवडः माघ फुकी । उकीं चिकुलाया ई ज्यू क्वाकः नसा नय्गु नपां अलछी मचःसिं चिकुगुया मति मवाँक, बहन्ही मथां मदेकयता स्वस्थानी बाखं काडः धर्मया लाँपु नैतिकताया खिपतं चिडः तय्गु कुतः माघं याडः तःगु खः ।

चाकु नेवः समाजय छगू तागतिलो वस्तु नपां घ्यो । मचाबुम्हा मांयाता कार्यबताय् हाकु जा थुयो घ्यो चाकु नकिगु नं वहे ज्यू गति लाकय्ता धयो तःथें घ्यो चाकु सङ्क्रान्तिया घ्यो चाकु नं ज्यू गति लाकय्ता मखा जुई धन्य पूर्खा या बिचः भीगु संस्कार संस्कृति ।

खवप नगरपालिकाया ज्या भवः त

स्वन्हूया लेखा तालिम

पुस १२ गते

खवप नगरपालिकाया गवसालय खवप नगरपालिका दुनय्या सामुदायिक ब्वनय्कुथिया शिक्षक व कर्मचारीपिन्ता स्वन्हूया लेखा तालिम न्ह्याकल । उगु तालिम खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं पानसय् मता च्याकः उलेज्या याडः दिल ।

वहे इवल्य् वयकलं तालिम तः लाय् मः धायो दिसे नगरपालिकां बिड्गु अनुदान व आर्थिक ग्वाहाली खः थाय् छ्यय्केता नगरपालिकां लेखाया तालिम ब्यूगु खः धायोदिल ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गु, त्वनय्गु नाः, विकास निर्माणया ज्या नपां जनताता मदयक मगागु आधारभूत आवश्यकता त पूवांकसे खवप नगरपालिकां नेपाल मजदुर किसान पार्टीया घोषणापत्रया लिधंसाय् संविधानं कल्पना यार्थे समाजवाद उन्मुख ज्या सां सां वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे प्रमुख प्रजापति जुं सामुदायिक संस्थात व्यवस्थित याडः बांलाकय् फःसा गरिब जनताया काय् म्हयाय् पिसं अःपुक बांलागु शिक्षा काय् फँगु नपां ब्यक्तित्व विकासय् उथिंग्यंक मौका दैगु खाँ काडः दिल ।

ब्वनय्कुथिं ल्याः चाः बांलाक तय् मसलकिं बेरुजुया समस्या वैगु खाँ ब्याकसे ब्वनय्कुथियाय्पिन्ता लेखा सम्बन्धी ज्या अःपुकय् ता खवप नगरपालिकां न्हपा निसें हे थजगु तालिमय् बः बियो वयो च्वंगु खाँ नं वयकलं काडः दिल ।

खवप नगरपालिका लेखा समितिया कजि नपां वडा नं. २ या वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकलां खवप नगरपालिकां मदिक लेखा सम्बन्धी अनुगमन यायां वयो च्वंगु वहे इवल्य् वगु सुभावा काथं लेखा तालिम ब्यूगु खाँ ब्याक दिल ।

ज्या इवःसं खवप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत कृष्णा गिरीं तालिम बियमःगु व संघ संस्थां बजेट खर्चयाय् सय्के मःगु खाँ काडः दिल ।

मिखा जाँचया तालिमया दसिपौ लःल्हात

पुस १२ गते

खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मूँ पाहाँलय् खवप नगरपालिका, सामुदायिक आँखा केन्द्र व तिलगंगा आँखा प्रतिष्ठानया मंकः गवसालय जूगु सामुदायिक ब्वनय्कुथिया शिक्षक-शिक्षिका व विद्यालय नर्स पिन्ता आधारभूत मिखा जाँचया तालिमय् व्वति कः पिन्ता दसिपौ लः ल्हाडः दिल ।

ज्या इवः सं प्रमुख प्रजापति जुं मिखा मनुया छगु महत्वपूर्ण अड्ग जुगुलिं थुकिता बांलाकः बिचःयाय्मः धायोदिसे शिक्षकपुं भिंसा मचात नं अथेहे भिनिगु खाँ ब्याक दिल ।

खवप नगरपालिकां स्थानीय निर्वाचनया घोषणा-पत्र काथं ब्वनय्कुथिया शिक्षकपिन्ता थी थी तालिमत बियो वयो च्वंगु खाँ काडः दिसे तालिमता व्यवहारय् छ्यलः ब्वनामिपिनिगु

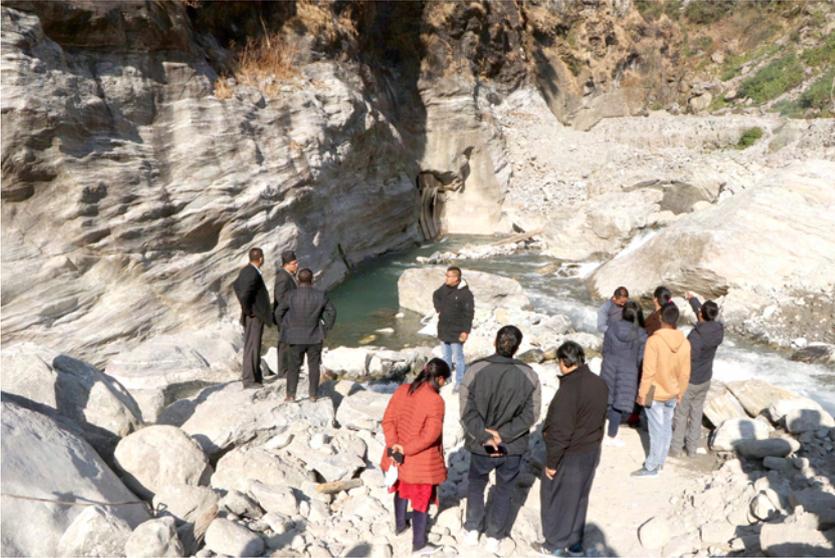
व्यक्तित्व विकासय् बांलागु लिचवः पिकाय्ता ग्वाहाली जुड्गु काथं ज्या सानय् मः धायो दिल ।

भ्यालीबोर्डया दुजः पुं मेलम्ची आयोजना स्वःभाल

पुस १३ गते

काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड (भ्याली बोर्ड) या कार्यकारी समितिया पदाधिकारीपुं बुधवार नेपःया राष्ट्रिय गौरवया आयोजना धःगु सिन्धुपाल्चोकया मेलम्ची खानेपानी आयोजनास्वःभाल ।

स्वनिगःया त्वनय्गु नाः या समस्या ज्यंकयता एशियाली विकास बैकया ऋण लगानीख्य् द्यकगु मेलम्ची खानेपानी आयोजना पाखं वांगु दायँ निसँ नाः इड ब्यूगु खः । अलय् २०७८ असार १ गते वगु खुसी बःलं मेलम्ची खानेपानी आयोजनाया मू मूथाय ल्हाकः ब्यूगुली अपलं थासय् स्यंक ब्यूगु जुल । थुगुसी मंसिर महिनाय् निसँ त्वनय्गु नाः इड ब्यूगु जुल । व अस्थायीजक जुगुलीं स्थायीरूपं समस्या ज्यंकयता मःकाथंया अध्ययन याय्ता भ्याली बोर्ड, केयूकेएल या पदाधिकारी व प्राविधिक पुचः लं आना हे भायो स्वयो दिल । स्वः भः बलय् अपलं थासय् पाँचां ल्हाडः च्वंगु उकिता चिड्कः अस्थायी रूपं जक नाः छ्वयो हःगु आना भः पिसं धायो दिल ।

उगु योजनाया लागि अःतक ख्य् ३०.५ अर्ब खर्च जुय धुंकगु अलय् न्हिं १७ करोड लिटर नाः बियफैगु आयोजनाया पदाधिकारी पिसं धःगु खः । मूक्कं २७ कि. मि. सुरुड म्ह्यो ताःई लिपा स्वनिगःया जनतां नाः त्वनय खांगुलि वांगु दायँ खुसी बः लं याडः जनता हकनं निराश जुल । स्वनिगःया लागिं अः न्हिं ४० करोड लिटर नाः मालिगु जुल । काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लि.नं धायो च्वंगु दः । यांग्री व लार्के याय् नाःनं थुकी जुकय्गु खः

सा मेगु ३४ करोड लिटर थपय जुई । उकिया लागिं ९ कि.मि. हकनं सुरुड म्ह्य मालिगु जुल, धायगु आयोजनायाय् पितिं धापु खः । बजेटया ब्यवस्था जूसा स्वदाया दुनय उगु सुरुड म्ह्यो स्वनिगःया लागिं मः क्वः नाः बियफैगु आयोजनाया पदाधिकारी पितिगु खाँ खः । थुकी नेपः या सरकारं बिचः याय्मः धाय्गु सकलसिया धापु खः ।

सरकारं मेलम्ची खानेपानी विकास समिति खारेज यासेलिं मेगु उकिया सत्ता मब्यूगुलिं छुं नं ज्या हमज्यागु नपाँ कर्मचारी पिसं श्रावण महिनाय् निसँ तलब फय् मखांगुलिं भ्याली बोर्डता कर्मचारी पिसं न्वाड च्वंगु जुल ।

स्वः भाय्गु इवल्य् गवसः गवगु लसकुस ज्या इवः सं बोर्डया दुजः सुनिल प्रजापति जुं मेलम्चीया नाः स्वनिगलय् इडः बिय धुंकः त्वनय्गु नाः छुं भाति ज्यनय् धुंकगु खाँ ब्याकसे मेलम्ची आयोजनाया संघ सरकारं हे हदाय तयो आयोजनाया ज्या हज्याक्य् मः धायो दिल ।

वहे इवल्य् बोर्डया नायो बालेन्द्र शाह मेपुं दुजः पुं यल

महानगरपालिकाया चिरीबाबु महर्जन व मध्यपुर नगरपालिकाया प्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठं मेलम्चीया नाः बांलाक इडः वियता आयोजनां बांलाक ज्या याय्मः धायोदिल । भ्याली बोर्डय् ये, यल, ख्वप, थिमि, केपुलिया नगर प्रमुख दुज जुइगु कानुनी ब्यवस्था दः ।

मेलम्ची आयोजनाया कार्यकारी, निर्देशक, कमल राज श्रेष्ठं आयोजनाया प्रस्तुतीकरण क्यडः दिसे मेलम्ची आयोजनाया थीथी प्रगतित, अः तक द्यके धुंगु संरचनात, अः तकया ल्या चा व अः याय मःगु व याय् फैगु ज्यात क्यडः दिल । वयकलं मेलम्ची खानेपानी विकासता हकनं म्वाकः हयमःगुलि बःयासे बर्षाया इलय् नाः छ्वयो ह्यगुलि मन्त्रीपरिषदं नीतिगत खाँ क्वः छिड आयोजनाया

नेगूगु चरण (यांग्री व लार्के) या ज्या न्हाक्य् मःगु खाँ तयो दिल ।

श्वनपां भ्रमणपुचःसं बोर्डया कार्यकारी निर्देशक सञ्जीव विक्रम राणा, नेपाल सरकार खानेपानी मन्त्रालयया महासचिव मिनु श्रेष्ठ, वडाध्यक्ष व स्वापुदःपुं कर्मचारी पुं नं भःगु जुल । पुचलं मेलम्ची आयोजनाया हेडवर्क्स/टनेल/नाः प्रशोधन केन्द्र थी थी संरचनाया अवस्था व मुक्कं मेलम्ची खानेपानीया अवस्था थुइकेता आना हे वाड स्वः भःगु खः ।

सहकारी व गरिबी निवारणया सूचना प्रणालीया तालिम न्ह्यात

पौष १३ गते

खवप नगरपालिकाया ग्वसालय् खवप नगर दुनय् चाय्कः तःगु सहकारी संस्थाया कर्मचारीपिन्ता सहकारी व गरिबी निवारण या सूचना प्रणालीया तालिम बुद्धबार बिल । खवप नगरपालिकाया उप-प्रमुख रजनी जोशीया मूपाहॉलय् जुगु उगु ज्या इवः या उलेज्या याडः दिसे वयकलं खवप नगरपालिका शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गु नपां थीथी लागाय् देया ब्वस्यलागु नगरपालिका

काथं हज्याडः च्वंगु खॉ ब्याक दिल ।

वयकलं नगरपालिकाता नं हदाय तयो सहकारी व्यवस्थित याय्ता थी थी तालिमत ब्यू ब्यू वयागु खॉ ब्याकसे तालिम काय धुपुं जनशक्तिपाखं सहकारी व्यवस्थापन यासा अः पुइगु नपां सहकारी संस्थां दुजः पिनिगु मुडः तःगु धेबा खःगु भिंगु थासय् छ्यलय्ता नं सल्लाह बियो दिल ।

नगरपालिकां बः छिया छक याइगु सुचुकुचु ज्या इवः ता मदिकक हज्याकःयंकः च्वंगु खॉ ब्याकसे उगु ज्या इवः सं सहकारी संस्थातय्ता नं दुथ्याकः समाजया नितिं जिम्मेवार याय्गु काथं नगरपालिकां 'छगू सहकारी छगू सुचुकुचुया लागु अभियान न्ह्याकः हछ्याडः च्वंगु खॉ ब्याक दिल ।

ज्या इवः सं आर्थिक समितिया कजि नपां वडा नं. २ या वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला जुं खवप नगर दुनय् चाय्कः तःगु संस्थाया मदिकक अनुगमन याडः वयो च्वंगु खॉ ब्याकसे फुक्क मिलय् जुयो सहकारी लागुता ब्यवस्थित यायां यंकय्मः धायोदिल । खवप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत कृष्ण गिरी जु वडाया दुजः जितेन्द्र मुनंकःमि नं न्वचु तयो द्यूगु उगु ज्या इवः सं सहकारी शाखा प्रमुख रेभिड कुस्मां प्रशिक्षण बियो द्यूगु खः ।

स्वन्हूया लेखा तालिम क्वचाल

पुस १४ गते

खवप नगरपालिकाया ग्वसालय् सामुदायिक ब्वनय्कुथिया शिक्षक व कर्मचारीपिन्ता ब्यूगु स्वन्हूया लेखा तालिम विहिवार क्वचाल । उगु ज्या इवः या दसिपौ खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं लःल्हाड दिल ।

ज्या इवः सं न्वचु तयो दिसे वयकलं थःकय् दःगु ज्ञान, सीप मेपिन्ता स्यनय्गु हे थःगु उपलब्धी खः धायो दिसे थमनं सयकागु ज्ञान व्यवहारय् छ्यलय्मः धायोदिल । थःमनं याडागु ज्याखं मेपिन्ता बांलागु लिचवः लाकय् फःसा तःलागु थें जुइगु खॉ ब्याकसे वयकलं ब्वनामिपिनिगु योग्यता व क्षमता स्वयो अमिता ब्यवहारिक शिक्षा बियगुली शिक्षकपिनिगु लाहा दय् मः धायो दिल ।

ज्या इवः सं लेखा समितिया कजि नपां वडा नं २ या वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला जुं शिक्षक व कर्मचारीपुं प्रविधि नपां नपां हज्याय्ता व आर्थिकलागाय्

मिलय् जुयो च्वनय्ता तालिम काय मःगु खः धायोदिल ।

उगु ज्या इवः सं तालिम स्यनामि टंक प्रसाद उपाध्याय, वडाया दुजः पुरुषोत्तम तमखु, शिक्षक दिपक माक व शिक्षक रीता मैयां सुवालं नं न्वचु तयो द्यूगु खः ।

स्वास्थ्य शिविर

खप नगरपालिका वडा नं १ या ग्वसालय श्वास प्रश्वास ल्वयया बारे छन्हुया स्वास्थ्य शिविर वडा कार्यालयया हःनय जुल । ज्याइवः सं न्वचु तयो दिसे खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं जनताया स्थिति गय् च्वं दकःसिइकेगु मतिं फुक्क वडाय् स्वास्थ्य शिविर न्ह्याकः वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे थगु ल्वयया बारे जनता थः हे सचेत जुयमः धायो दिल ।

खप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु खप अस्पतालं न्ह्याथिन्योगु संकटय् नं जनताया निःस्वार्थ सेवा याडः वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे प्रमुख प्रजापति जुं खप नगरपालिका मेगु स्थानीय तह स्वयो शिक्षा, स्वास्थ्य नपां थी थी लागाय् हदाय् लाडः च्वंगु खाँ

ब्याकः दिल ।

ज्या इवः सं वडा नं. १ या वडाध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्री, दुजः पुं कल्पना शिलाकार व गंगा बमनं नं न्वचु तयो द्युगु खः ।

बेखालय् फल्चा निः स्वान

पुस १० गते

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं खप नगरपालिका वडा नं. १० या बेखालय्या पुखुया दक्षिण-पश्चिम पाखय्या फल्चा दानय्ता आइतवार निः स्वाडः दिल ।

उगु ज्या इवः सं न्वचुतयो दिसे वयकलं पुर्खा सलस दाँ हाँ दय्क तकगु सम्पदा कला-संस्कृतित ल्यंकः म्वाकः, भिंकः तयगु ज्या

खप नगरपालिकां हदाय् च्वडः ज्या साडः वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे व जनताया साथ व ग्वाहालीं न्हपांगु कार्यकालय् १२४ गू सम्पदात ल्हवनय् कानय् व दानय् धुंगु खाँ ब्याकसे वयकलं भीगु थःगु हे मौलिक प्रविधिं व स्रोत साधनं अपलं छय्ल कला-संस्कृति म्वाकः तय्ता न्ह्याब्ले ग्वाहाली याडः द्युपुं खपया जनतातय्ता सुभाय् देमछसे मगा धायो दिल ।

देया थी थी लागया सम्पदात दानय्ता नं खपया कालिगढत हे मालिगु खाँ ब्याकसे वयकलं खप नगरपालिकां ठेकेदारी स्वयो उपभोक्ता समितिं ज्या सांकय्गुलि बः बियो वयो च्वंगु खः धायो दिल ।

ज्या इवः सं खप नगरपालिका वडा नं. १० या वडाध्यक्ष लक्ष्मी प्रसाद हयोंमिखा जुं स्थानीय जनता हवयो हे उगु फल्चा दानय्गु ज्या भिंक बल्लाकः इलय् हे जाय्किगु खाँ ब्याकसे सामुदायिक भावनां यागु ज्याखय् थःगु धाय्गु भावना ब्वलानिगु खाँ नं काडः दिल ।

उगु ज्या इवः सं १० नं. वडाया देव कुमार अवानं नं न्वचु तयो द्युगु खः ।

बार्षिकोत्सव

नेपाली सेनाया प्रधान सेनापति महारथी प्रभु राम शर्माया मूपाहालय् क्वचःगु सैनिक आवासीय महाविद्यालयया ४५ कगु बार्षिकोत्सव २०७९ या लसताय जूगु थी थी प्रदर्शनी (ब्वज्या), कासा व सिरपा लःल्हाय्गु ज्या इवः जुल ।

आइसीटीया तालिम बिलः

पुस १८ गते

शिक्षा तालिम केन्द्रया ग्वसालय् वागीश्वरी मा.वि व ख्वप नगरपालिका शिक्षा शाखाया ग्वसालय् ब्वनयकुथिया शिक्षक-शिक्षिका पिनिगु लागिं शिक्षण सिकाइ सं सूचना प्रविधिया छ्यला (आइ सी टी) या डान्ह्या तालिम थौं निसं न्ह्यात ।

उगु ज्या इवः सं न्वचु तयो दिसे ख्वप नगरपालिकाया

प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं सुचं व प्रविधिख्य् हज्यागु दे आर्थिक, शैक्षिक व सामाजिक रूपं हज्याइगु खाँ ब्याकसे शिक्षकं इलं फ्वथें युगता मःथें प्रविधिं ज्ञान जायकः च्वनयूता तालिम काय्मः धायोदिल । वयकलं थमनं सय्कागु तालिम इलय् ब्यलय् धैःतयो परिमार्जन याडः ब्यवहारय् छ्यलयता बः याडः दिसे प्रविधिसं लिपालापुं न्ह्याम्हा नं न्ह्यागुं लागाय् लिपालाइगुलिं थः योग्य व फःम्हा जुयूगु कुतः याडः च्वनय् मः धायोदिल ।

ख्वप नगरपालिका 'शैक्षिक हब' काथं पिब्वयो च्वंगु खाँ काडः दिसे ब्वकिपुं बांलासा ब्वनिपुं नं अथेहे बांलाइगु नपां इमान्दार व अनुशासित जुइगु खाँ नं वयकलं काड दिल् ।

ज्या इवः सं ख्वप नगरपालिका नगर शिक्षा शाखाया केपी कर्माचार्य सूचना प्रविधिया महत्व काडः दिसे तालिम दःपुं शिक्षकपुं प्रशिक्षक काथं हज्याय् मः धायोदिल ।

उगु ज्या इवः या सभाया नायो प्र.अ. कृष्ण प्रसाद धन्छा खःसा शिक्षा तालिम केन्द्रया राजेन्द्र न्यौपाने नं न्वचु तयो द्यूगु खः ।

राष्ट्रिय भूकम्प सुरक्षा दिवस २०७९ मूल समारोहया बैठक

नेपः या सरकार गृह मन्त्रालय पाखं राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण व व्यवस्थापन प्राधिकरणया ग्वसालय् नीडाकगु राष्ट्रिय भूकम्प सुरक्षा दिवस २०७९ तःजिक हानयूता उप प्रधानमन्त्री नपां गृहमन्त्री रवि लामिछानेजुया नायोसुई राष्ट्रिय भूकम्प सुरक्षा दिवस २०७९ मूल समारोह समितिया बैठक गृहमन्त्रालयया सभाकक्षसं पुस १८ गते जुल ।

बैठकं उगु समारोह स्थल यें महानगरपालिकाय् डायकेगु व दिवस डायकेगु खायें संघ, प्रदेश, जिल्ला प्रशासन कार्यालय व स्थानीय तहता पौ च्वयूगु नपांया खाँ ब्वजित ।

बैठकसं गृहमन्त्री लामिछाने जुं भूकम्प सुरक्षा दिवस मूल समारोह समितिं पिब्वगु ज्या इवः व व्यवस्थापनया खायें थःगु विचः प्वंकसे भ्वखाचां सुरक्षा जुयगु तस्कं गहन विषय जुगुलीं थुगु खाँ जनताता ब्याक्क थुइकेमः धायोदिसे थुगु ज्या इवः छाया याय्माला धायूगु खाँ छक लिफः स्वयो थुइके मः धायोदिसे थुकी महानगरपालिका व नगरपालिका फुक्क सक्रिय जुइगु विश्वास प्वंक दिल् ।

अथेहे ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं ख्वप नगरपालिकां भौतिक पूर्वाधार व निर्माणसं मापदण्ड दय्क भ्वखाचां स्यंकः थुडः बियमफैगु काथं दांकयूता व्यवस्था याडः वयोच्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं राष्ट्रिय भूकम्प सुरक्षा दिवसया लसताय ख्वप

नगरपालिकां माघ २ गते जनताता ग्वाकयूगु ब्वज्या, ज्याली, व भ्वखाचाया विषय राष्ट्रिय सम्मेलन ययूगु ज्याइव दःगु खाँ ब्याकःदिल् ।

ख्वप नगरपालिकां बस्ती विकास, सहरी योजना व भवन निर्माण या आधारभूत निर्माणया मापदण्ड २०७२ लागू याडः निजी आवासीय भवनत भ्वखाचां मस्यकिगु काथं दानयूता नागरबासीपिन्ता ग्वाकः वयागु खाँ ब्याकसे प्रमुख प्रजापति जुं ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्क तःगु ख्वप इञ्जिनियरिड कलेज व ख्वप कलेज अफ इञ्जिनियरिडपाखं विकास निर्माणया लागिं मःपुं जनशक्ति ब्वलांकयूता तालिम ब्यू ब्यू वयागु, दायें दायें पतिकं छँ दानयूगु ज्याख्य् जुइपुं डकःमि सिंकःकि व प्राविधिक पिन्ता भूकम्प प्रतिरोधी

सच्चिद्वत् षड्गु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

प्रविधिया तालिमत बियो वयागु खाँ काडः दिल । यल महानगरपालिकाया प्रमुख चिरिबाबु महर्जनं भवन दानिबलय निर्माण संहिता कडाइ काथं लागू जगुलिं २०७२ सालया तः भवखाचां न्हापा स्वयो अपः मानवीय क्षति व संरचना स्थंकाय मफःगुलि दायँ दायँ पतिकं भूकम्प सम्बन्धी राष्ट्रिय ब्वज्या गवसः गवयो जनताता ग्वाकयगु ज्या तस्कं बांला धायोदिल ।

बैठकसं भूकम्प सुरक्षा दिवस मूल समारोह समितिया दुजः काथं चवडः च्वंपुं थी थी मन्त्रालयया सच्चिव, प्रमुख जिल्ला

भौतिक सम्पति स्वयो नैतिकता अपलं च्वयला

पुस १२ गते

ख्वप नगरपालिकापाखं चायूक तःगु ख्वप बहुप्रविधिक अध्ययन संस्थान नर्सिङ विभागया न्हापांगु दाँया ब्वनामिपिसं फोहर थासय् लाकयगु ज्यात स्वयता मंगलबार ख्वप नगरपालिकाय् वयो स्वयो वान ।

उगु इवल्य् ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं

स्वच्छ व सफागु लकसय् च्वनयगु सकल नागरिकपिनिगु इच्छा दैगु खाँ ब्याकसे सहरी लागाय फोहर थासय् लाकयगु ज्या भन भन थाक्यो वगु खाँ ब्याक दिल ।

भौतिक सम्पति स्वयो नैतिकता अपलं च्वजाइगु खाँ ब्याकसे वयकलं योग्यपुं ब्वनामिपिसं देश व समाजता भिंकिगुलिं योग्यता व क्षमता अप्वयकेता ब्वनामिपुं न्हाबलें हज्याय्मः धायोदिल ।

वयकलं जाँचय् पासयाय्ता जक ब्वनयगु मखुसें न्हँ न्हँ ज्ञानत काय्ता, अनुभव काय् ता नं ब्वनय् मः धायोदिसे थः थः गु लागाय् इमानदार जुयो ज्या सानय्ता नं वयकलं लाँपु काडः दिल ।

ज्या इवः सं ख्वप नगरपालिका स्यानिटेशन शाखा प्रमुख दिलिप कुमार सुवाल व वडा निरीक्षक रामकृष्ण प्रजापति जुं फोहर थासय् लाकयगु ज्या खय् ख्वप नगरपालिकां याडः च्वंगु कुतः काडः दिसे वयकपिसं सुचुकुचुयायगु सकसिया कर्तव्य खः धायोदिसे स्वनिगः सुचुकुचु याडः यचु पिचुक तय्ता सकसिनं थःथःगु थासं ग्वाहाली याय्मः धायोदिल ।

थौं या मचात कन्हेया कर्णधार

ख्वप नगरपालिका प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ख्वप नगरपालिका पाखं चायूक तःगु शिशु स्याहार केन्द्रया शिक्षिका व आया दिदी पिन्ता पुस १९ गते मार्गनिर्देश याडः दिल ।

उगु इवल्य् वयकलं ख्वप नगरपालिकाता शैक्षिक केन्द्र काथं हछ्यायगु मतिं थीथी शैक्षिक ज्या इवःत हज्याक च्वडागु दः धायोदिल । ख्वप नगरपालिकां शिशु स्याहार केन्द्र निसं विश्व विद्यालय चायूकेगु तक तातुना ज्वडः मः काथं ज्या हज्याक च्वडागु खाँ ब्याकसे प्रमुख प्रजापति जुं थौंया मचात कन्हेया कर्णधार खः अमिता छुं नं काथं मचः मगाकः तयमज्यू शिशु स्याहार केन्द्रे ज्या सानिपुं शिक्षिकपिसं उच्च शिक्षाया अध्ययन मदिकक याडः च्वनय् मः धायो दिल । वयकलं शिक्षिकापुं सूचना व प्रविधि बांलाक सयूकः ब्वनामिपिन्ता भिंकि शिक्षा बियता न्हाबलें हगवयो न्हाबलें जनताया मन त्याकः ज्या सानय्मः धायो दिल ।

ज्या इवः सं वडा नं. ७ या वडाध्यक्ष उकेश कवां जुं २०५६

साल निसं चायूक वगु शिशु स्याहार केन्द्रं अः तक मदिकक जनताया सेवा याडागु खाँ ब्याकसे मचातयगु मन कायो ज्यासानय्ता ध्वासा बियो दिल ।

ज्या इवः सं शिशु स्याहार केन्द्रया इन्चार्ज दीपेन्द्र प्रजापति जुं शिक्षिकापुं लय्तायो ज्यासांसा मचा तयगु दिमागय् भिंंगु खाँ सयूक स्वथाडः हज्याइगुलिं अथे याय्ता इनाप याडः दिल ।

इवः भवय ज्या इवः

खप नगरपालिकां लागु यागु च्यागू तगिंया 'खपको पहिचान' पाठयक्रम काथं खपया थः गुहे म्हासिइका काथं इवः भवय थमनं हे गवसः गवयो वागीश्वरी च्यागू तगिंया ब्वनामिपिन्ता कमल विनायकय् पुस १९ गते डाय्कल ।

थ्ये मथ्ये २५० म्हा सिनं ब्वति कःगु उगु ज्या इवः ता खप नगरपालिका वडा नं. ९ या वडाध्यक्ष नपां वि.ब्य.स.या नायो रबिन्द्र ज्याख्व जुं भी वागमती प्रदेशया १३ गु जिल्ला मध्ये कला

व संस्कृतिया तःमिगु जिल्लाया वागीश्वरीया ब्वनामिपुं खप नगरपालिकाया पाठयक्रमया इवः भवय नयो च्वना । खप नगरया ९२ गू ब्वनय्कुथि मध्ये थी थी लागु, जाति व संस्कृतिया ब्वनामित दः । अल्य् फुक्कसिया भ्वे नैगु संस्कार-संस्कृति पाय् फः । थ्वनं छगू नेवः तय्गु मौलिक भवय खः धायोदिसे खप नगरपालिकां दाय् दाय् पतिकअन्तर नगर कासाया धिं धिं बल्ला याडः कासा पाखं पासाया भाव ब्वलांकय्गु फुक्क ब्वनामिपिनिगु शारीरिक मानसिक व सामाजिक विकास याय्ता ग्वाहाली याय्गु तातुना खः धायोदिल । वयकलं कन्हे देया सार्वभौमिकता रक्षायाइपुं कासामि व ब्वनामिपुं ब्वलानिगु आशा याडः दिल ।

ब्वनय्कुथिया प्र.अ. कृष्ण प्रसाद धन्छां सुभाय् देछायो द्यगु उगु ज्या इवः सं च्यागू तगिंया ब्वनामि आशिष प्रजापतिया सभानायोलय् क्वचःगु ज्या इवः सं शिक्षक धनेश राज राजोपाध्याय व ८ गू तगिंया सुलक्षणा सापकोटां नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

आधारभूत सुज्या सुय्गु, बुटिक, पाकशिक्षा व साँ च्याकय्गु तालिम

पुस २० गते

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं खप नगरपालिकापाखं न्ह्याकगु आधारभूत सुज्या सुय्गु, बुटिक, ज्वरेयाय्गु पाकशिक्षा व साँ च्याकय्गु तालिमत ब्रियो वयागु नपां थी थी सांस्कृतिक ब्राजाया धिं धिं बल्ला, सांस्कृतिक गुरुपिन्ता हानय् ज्या थजगु ज्यात नं याडः वयागु खाँ ब्याक दिल ।

भीसं छु याय् धाय्गु आजु थुइकः हज्यासा आजुई थ्यंकयता अः पुइगु खाँ ब्याकसे प्रमुख प्रजापति जुं लाहातय् ज्या दःपुं मनुत गुब्ले पित्याक च्वनय् मालि मखु अपुं न्ह्याब्ले स्वाभिमानीजुयो थःगु तुतिखय् दानय् फे धायो दिसे वयकलं ज्या खड घचाय् मज्यु धायो दिसे ज्या याता माया याइपिन्ता समाज व परिवारं नं इज्जत याइ धायो दिसे सयकागु कतता स्यनय्गु व मसयागु कतपाखं नं सय्केगु ज्या त्वः फिइके मज्यु धायोदिल ।

खप नगरपालिकां याडः च्वंगु मेपिनिस्वयो पाकः भिंकः याडः च्वडागु हे 'खप मोडेल' खः धायोदिसे वयकलं खप दे सांस्कृतिक केन्द्र काथं हछ्याय्ता कुतः याडः च्वडागु खाँ नं ब्याक दिल ।

खप नगरपालिका वडा नं. १० या वडाध्यक्ष लक्ष्मी प्रसाद ह्योमिखां थमनं सय्कागु तालिम ब्यवहारय् छ्यलय् मः धायो दिसे

जनताया लाहातय् ज्या थः द धाय्गु मतिं तालिम न्ह्याकागु खाँ काडः दिल । अथेहे कार्यपालिकाया दुजः रोशन मैयाँ सुवालं तालिम काइपुं सकले छन्हु हे त्व मफिइकसिं वयो सय्कः थमनं सय्कागु ज्याखं देश व समाजया ग्वाहाली याय्म, धायो दिसे फारम भरेयापुं सकसितां तालिमय् थ्याकागु खाँ उलः दिसे तालिम सय्क जि थःगु तुतिखय् दानय् धाय्गु मतिं सय्के मः धायो दिल ।

ज्या इवः न्ह्याकामि कार्यपालिकाया दुजः छोरी मैया सुजखुं याडः द्यगु खः सा वडाया दुजः हेरा ख्याजुं लसकुस न्वचु तयो द्यगु खः ।

खौँह (हनुमानघाट) या लोकेश्वर महाद्यो निःस्वान

पुस २० गते

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ख्वप नगरपालिका वडा नं. ७ हनुमानघाटय् च्वंगु लोकेश्वर महाद्योया देगः दानय्ता बुधवार निः स्वाडः दिल ।

ज्या इवः सं वयकलं ख्वपया सांस्कृतिक, धार्मिक व प्राकृतिक दृष्टिं महत्वपूर्ण थाय् व सम्पदां पर्यटन लुयो काय् फँगु लिधंसा खः धायोदिसे थानाया मूर्त व अमूर्त सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्ता ख्वप नगरपालिका हृदाय च्वडः ज्या साडः च्वंगु दः धायो दिल ।

हनुमाघाटया चाकलिया थाय् थानाया जनताया आस्थाया

केन्द्र खः धायोदिसे थुगु अतिकं लोकं ह्वागु धार्मिक तिर्थस्थलय् सुचुकुचु याय्गु मदिकक जुयो च्वंगु, मथ, देगः दानय्गु ताँ दय्केगु सुधारयाड सी उयगु शवदाह गृह दयकागु नपां मदिकक विकासया ज्या जुयो च्वंगु खौँ नं ब्याक दिल ।

ख्वप दे धार्मिक पर्यटन काथं हज्याकय्गु अपलं सम्भावना दःगु थाय् खः धायोदिसे वयकलं ख्वप नगरपालिकां धार्मिक स्थल नं व्यवस्थापनय् विशेष पला छिडः वयागु नपां सम्पदा ल्हवनय् कानय्खय् उपभोक्ता समितिता बियो वयागु खौँ ब्याक दिल ।

ख्वप नगरपालिकाया वडाध्यक्ष उकेश कवां जुं ख्वप दे अपलं मथ, देगः फल्चा थजगु सम्पदां जःगु थाय् जगुलिं अजगु सम्पदा ल्हवनय् कानय् याडः वयो च्वंगु खौँ ब्याकसे उगु देगः दानय्ता दाता पिसं आर्थिक, भौतिक ग्वाहाली याइ धाय्गु आशा प्वंकः दिल ।

देगः दानय्गु उपभोक्ता समितिता दुजः जीवन राज राजोपाध्याय् जुं हनुमान घाटया इतिहास व श्व थाय्या महत्व काडः दिसे ताः ई निसं स्यडः दुडः च्वंगु लोकेश्वर महाद्यो दानय्गु ज्या तस्कं बांलागु ज्या खः धायो दिल ।

ज्या इवः सं वडा नं. ७ या वडाया दुजः हेरा ख्याजुं व उपभोक्ता समितिता नायो बुद्धिराम दुवालं नं देगः दानय्ता स्थानीय जनतां ग्वाहाली याइगु विश्वास प्वंकः दिल ।

सहकारी संस्थात धेबा कालबिलखयजक लिक्कुडः च्वनय् मज्यु

सहकारी संस्थात धेबा कालबिल खय् जक लिक्कुडः मच्चवंसं थःगु तुतिखय् दानय् फय्के बिय्गु काथं थःपुं दुजः पिन्ता तालिमत बियमः । थुगु खौँ ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं सुकुन्दा बचत व ऋण सहकारी संस्थाया हिंडाकगु बार्षिक साधारण सभाया उलेज्यासं धायो द्यगु खः ।

वयकलं सहकारीया नामय् धेबा ठगय् याडः काय्गु ज्या अपलं खानय् दयो वगुलिं सचेत यासे अपलं ब्याज वियगु लोभ क्यडः गुलिं सहकारी थःथाय् धेबा मुंकय् बियो च्वंगुलि अपुं बिसे वांसा सदस्यत बिचल्ली जुइगुलिं समुदायसं आधारित सहकारीनपां जक कालबिल याय्ता सल्लाह बियो दिल ।

मूपाहाँ प्रजापति जुं मिसामस्तय्ता शिक्षा व लाहातय् ज्या दय्क बिय मः गु खौँ तयो दिसे मिसा त व मिजंत उथिं ग्यंपुं खः धायो खौँ खय् मखु ब्यवहारे छ्यलय्ता शिक्षा व लाहातय्

ज्या मःगु खः धायोदिल ।

ख्वप नगरपालिकां कलेजत चाय्कः ज्या साडः नैपुं ज्यापु ज्यामिया सन्तानपिसं उच्च शिक्षा काय फँगु याडः मौका वियोवयो

सच्छिख्त छगूगु खवप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

चवंगु नपां स्वास्थ्य फुक्क जनतां काय् फँगु काथं जनताता स्वयो ज्या न्ह्याकः चवंगु खाँ ब्याक दिल ।

कृषिप्रधान देश्य् बर्षया अरबौ तकाया जाकी, छव, तरकारी, फलफूल (सिसाफल), दाल (बुब) नपां विदेशं न्याडः काय् मायकः ब्यगुलि सरकारे वापुं पुँजीवादी दलत हे जिम्मेवार खः धायोदिल ।

खवप नगरपालिका वडा नं ७ या वडाध्यक्ष उकेश कवां जुं धेबा कमे याय्गु मतिं चाय्कः तःगु सहकारी संस्था पाखं जनता सचेत जुयमःगु खाँब्याकसे नेपः दे बैदेशिक ऋणं क्वत्यय्कः थाहाँ हे वय मफँगु काथं सास्ती याय्ता विश्व बैंक व एशियाली विकास बैंक थजगु साम्रज्यवादी तय्गु आर्थिक ज्याभःत सक्रिय जुयो चवंगु

खाँ स्पष्ट याडः दिल ।

संस्थाया सल्लाहकार नातिकवां जुं थुगु सहकारी आलु पुसा पिकायो कृषक पिन्ता बिय धुंकगु बांलागु खाँ खः अः मेमेगु कृषकपिन्ता ग्वाहाली जुइगु ज्या नं याडः यंकिगु विश्वास प्वंकः दिल ।

ज्या इवः सं जिल्ला वचत संघया प्रतिनिधि कृष्णश्वरी मचामसी, सल्लाहकार विष्णुभक्त मारिखुं नं सहकारीया भिं जुयमः धायो भिन्तुना देछायो दिल ।

उगु ज्या इवः सं ७० दा फुपुं ४५ म्हा थाकालीपुं जेष्ठ नागरिकपिन्ता मू पाहाँ प्रजापति जुं हानेज्या याडः दिल ।

संस्थाया नायो सानुकाजी त्वानावासुया नायोसुई जुगु उगु ज्या इवः सं सानुकाजी चिकंभञ्जारं नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

सहकारी संस्था सहलियत दरं धेबा त्याय वियमः

पुस २० गते

खवप नगरपापिकाया ग्वसालय नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मू पाहाँल्य् खवप नगर दुनय चाय्क तःगु सहकारी संस्था दुनयया लेखा समितिया पदाधिकारी पिन्ता मुंकल ।

ज्या इवः सं प्रमुख प्रजापति जुं सहकारी समितिया लेखा समितिया पदाधिकारीपुं इमानदार जुयमःफूसा संस्था ल्यडः च्वनि मखु धायोदिसे नगरपालिकां आर्थिक पारदर्शिता व जनताता स्वयो ज्या इवः न्ह्याक गुलिं हे अपलं जनताया भिं जुइगु ज्या याय्ता तः लागु खः धायो दिल ।

सहकारी संस्थां थः दुजः पिन्ता सहलियत दरं धेबा त्याय बियो च्वय थ्यं क्वंक्य बियगु याः सा देशां देछिया समाज शैक्षिक

रूपं हज्याइगु खाँ ब्याकसे वयकलं खवप नगरपालिकां दय्कगु सः याता हदाय् तयो छ्यय्किगुलि विश्वास प्वंकः दिल । थुकीं दे थःगु तुतिखय् दानय फँ धायो दिल ।

बहु उद्देश्यीय सहकारी संस्था तयसं अपलंब्याज बियगु लोभ क्यडः धेबा मुडः बिसे वापुं अपलं दयो वसेलिं जनतात पीडित जुयो चवंगु खाँ ब्याकसे नगरपालिकां अजगु संस्थाता चाय्के मबियागु नपां जनतात अजगु संस्थाय् दुजः जुयो धेबा ममनय्ता नं सल्लाह बियो दिल ।

वयकलं आर्थिक अनियमिततां हे संस्थात बदनाम जुयो वयो चवंगुलि आर्थिक कालबिल याइपुं सचेत जुयमःगु खाँ ब्याकसे भीगु ब्यवहारं हे भी गखय् वानि धाय्गु सिय दः धायो दिल ।

अथेहे खवप नगरपालिका सहकारी समितिया कजि हरिप्रसाद वासुकलां खवपया सहकारीत सहकारीया मूल्य मान्यता दुनय च्वडः ज्या सांसा, उत्पादन मजुइगु थासय् लगानी मयासा सड्कट वै मखु धायो दिल ।

भक्तपुर जिल्ला वचत व ऋण सहकारी संस्थाया प्रतिनिधि जगन्नाथ प्रजापति जुं सहकारी न्ह्याकिपुं व लेखा समितिया पदाधिकारी पुं जिम्मेवारी काथं बैठक च्वडः ज्या यासा समस्या वैमखु धायो दिल ।

सहकारी समितिया दुजः हरिरत्न गोर्खाली, नारायण प्रसाद त्वानाबासु नं सहकारीया बारे थः थः गु बिचः प्वंक दिल ।

भीगु नगर सफा नगर सफाइ भीगु गौरब

न्हूपुं नेमकिपाया माननीय सांसदपिन्ता लसहना

वागीश्वरी मा.वि./कलेजया ग्वसालय् बल्थली माउन्टेन रिसोर्ट काभ्रेसं वागीश्वरी परिवारया नेपालाय्गु ज्या इवः शनिवार जुल ।

मड्सिर ४ गते क्वःचगु प्रतिनिधि सभा व प्रदेश सभासं नेपाल मजदुर किसान पार्टी पाखं त्याकः भःपुं सांसदपिन्ता लसहना नपां हानय् ज्या ज्याइवः या मू पाहाँ नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजू नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) जु २१ गू शदी समाजवादी व्यवस्थाया युग जुइगु बिचः प्वंकः दिल । बिचः व सिद्धान्त त्वः मतसिं निः स्वार्थरुपं ज्या सानय् मः धायोदिसे पूँजीवादी व्यवस्थाया तःमि पिसं लबः या नितिं न्ह्यागु नं याइ धायो दिल ।

अनैतिक सत्ता गठबन्धन यापुं एमाले, माओवादी नां काथं ज्या मसानिगु पार्टी खः धायोदिसे तःमिपिसं गरिबपिनि काय म्हायायुपुं ब्वनिगु त्रिभुवन विश्व विद्यालय स्पंगु स्वयमंदःपुंखः धायोदिसे वयकलं भ्नीगु शिक्षानीति अपलं जनताया भिं जुइगु काथं हछ्याय्मः धायो दिल ।

वागमती प्रदेशया सभासद सुरेन्द्रराज गोसाईं जुं ब्वनय्कुथिया होल बडी चेक अप याय मः धायो दिसे शिक्षक प्राध्यापकपिसं दायँ दायँ पतिकं थः थमं थःगु आत्म मूल्यांकन याडः पठन संस्कृति ब्वलांकयमः धायोदिल । खोज व अनुसन्धानमूलक ज्याया लागिं

शिक्षकपुं हदाय च्वड ज्या सानय्मःगु न्हूँ न्हूँ सोच व ज्या हज्याय मःगु पूँजीवाद ब्वलांकगु छगू छगू मभिंगु मचःगु खाँयाता वागीश्वरी कुलः स्वं स्वं हज्याय् मःगु खाँ ब्याकसे वयकलं नेमकिपाया बिचः व सिद्धान्त धस्वाक दाडः प्रदेशसभाय् संघर्ष याय्गु बचं बियो दिल ।

प्रदेश सभा या दुजः गीता काफ्ले नेमकिपाया घोषणापत्र, मार्क्सवाद, लेनिनवाद व माओत्सेतुड विचारधारा व पार्टी यागु निपं काथं हज्याय्गु बचं प्वंकः दिल ।

वागीश्वरी प्लस टु व कलेजया कजि ज्ञान सागर प्रजापति जुं वागीश्वरीता बांलागु मिखालं मस्वैपुं नपां लिफः मस्वसैं ल्वाय्मः धायोदिसे वागीश्वरीया परिवारं इमानदार जुयो ज्या सांगुलिं हे थौं ब्वस्यलागु खः धायो दिसे खाँ स्वयो ज्या बांलाय्मः धायो दिल ।

वागीश्वरी कलेज व्यवस्थापन समितिया नायो भाजू नपां छवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं सभाया नायोया भाला कुबियो दिसे थःगु तुतिखय् दानय् फःगुलिं भ्नी हज्याय् फःगु खाँ ब्याकसे एन.जि.ओ व आइ एन जि ओ थःगु नियन्त्रणे तय्ता जूगुलिं अपलं सचेत जुयमःगु खाँ ब्याकसे वागीश्वरी अल्छी मचः से हज्याडः च्वंगु अः याय्गु निर्वाचनया लिच्चः खं जनता अज हे सचेत मजूगु क्यं धायो दिल ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिया नायो नपां वडा नं ९ या वडाध्यक्ष रबिन्द्र ज्याख्व जुं ब्वनय्कुथ निःस्वांगुया इतिहास सुननं लुमांक छ्वय मज्य, वागीश्वरी देशां देछीसिया शैक्षिक गन्तब्य जुयो वगु, न्हयलुवा पिसं राजनीतिक चेतना ब्यूगुखाँ कुलः दिसे वयकलं-न्हूँगु पुस्ताता नं थुकिया सन्देश बियमः धायोदिल ।

मू पाहाँ व कलेज व्यवस्थापन समितिया नायोभाजुपाखं नेमकिपा पाखं त्याकः भःपुं प्रतिनिधि सभा व प्रदेश सभाया दुजः पिन्ता हानेज्या यागु उगु ज्या इवः सं प्र.अ. कृष्ण प्रसाद धन्छा व कृष्णप्रसाद कर्माचार्य नं न्वचु तयो द्यूगु खः ।

राष्ट्रपतिकपया लागिं कासामि ल्यज्याः

पुस २५ गते

छवप नगरपालिकाया ग्वसालय २०७९ पुस ५ गते तक जुगु छवप नगरब्यागु ब्वनय्कुथि स्तरीय कासाया धिं धिं बल्लाया ल्य ज्यामि पिन्ता लयता पौ लः ल्हाय्गु व राष्ट्रपति कप रनिङ्ग शिल्ड कासाया धिं धिं बल्लासं कासामि ल्यय्गु ज्याया उलेज्या सोमबार नगरपालिकाया सभाकक्षसं जुल ।

ज्या इवः सं छवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति

जुं टेक्वाण्डोया रेफ्री बलराम न्हिसुतुता कासाया सामाग्री त लः ल्हाडः कासाया उलेज्या याड दिल ।

ज्या इवः सं वयकलं छवप दे शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा, ल्यंक म्वाक तयगुलि नमुना जूथें कासा खय् नं अथेहे याय्गु तातुडः हज्याडः च्वंगु दः धायो दिल ।

छवप देता म्वाडः च्वंगु दे (जीवन्त नगर) काथं हछ्याय्गु मति काथं हछ्याडः च्वडागु खाँ ब्याकसे प्रमुख प्रजापति जुं कासामिपिसं

धेबाया लागिं मखुसें अनुशासन व प्रतिष्ठाया लागिं म्हित्य मः धायो दिल ।

ख्वप नगरपालिका पूर्णकालीन कासा स्यनामि नियुक्त यासे ब्वनय् कुथिसं कासा स्यनयगुलि बः बियो वयागु खाँ ब्याकसे वयकलं ख्वपं हे राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय कासामि रेफ्री ब्वलांकयगु मति दःगु २०७९ फागुन ५ गते निसें खो खो कासाया अन्तरनगर कासाया धिं धिं बल्ला जुइगु खाँ ब्याक दिल । ख्वप नगरपालिका वडा नं. १ या वडाध्यक्ष नपां खेलकुद समितिया कजि श्याम कृष्ण खत्री जुं ख्वप नगरपालिकाया ग्वसालय् २०७९ पुस २५ गते निसें जुइगु

खोपया बारे कार्ययोजना

पुस २५ गते

ख्वप नगरपालिकां चाय्क तःगु ख्वप अस्पतालया ग्वसालय जुगु खोपया विषय सूक्ष्म कार्ययोजना कार्यशाला गोष्ठी मू पाहाँ ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजु पाखं क्वः चाय्क दिल ।

ज्या इवः सं वयकलं सुं हे मचात खोप काय् मखाना धाय् म्वायकः खोपया ज्या तस्कं बांलाक याय्मः धायोदिसे सरकारपाखं धेबा म्वाय्क विइगु आधारभूत स्वास्थ्य सेवा नपां काय मखाड अपलं जनतात अकालं सीयमःगु किपा ब्वयोदिसे वयकलं स्वास्थ्य संस्थात अपलं जनताया सेवाया निंतिं ज्या सानय् मः धायो दिल ।

राज्य बल्लासा निजी संस्थात अथें हे कमजोर जुजुं वानिगु खाँ ब्याकसे वयकलं ख्वप नगरपालिकां राज्यता बल्लाकयगु काथं १०० गु शैय्याया ख्वप अस्पताल चाय्कः जनताता भिंगु बल्लागु व बांलागु स्वास्थ्य सेवा बियो वगु नगर ब्याक धेबा म्वायक स्वास्थ्य शिविर तः नं तयो वगु खाँ ब्याकसे सरकारी अस्पतालं बांलाकयगुलि सरकारया ध्यान वानय् मः धायो दिल ।

अथेहे ख्वप अस्पतालया डा. रत्न सुन्दर लासिव जुं स्वास्थ्य संस्थाया ज्या दुनय लागु आधारभूत खाँ ब्याकः दिल ।

गोष्ठीसं जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय भक्तपुरया प्रमुख

सच्छिवत छगूगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्डया लागिं भलिबल, क्वड्डी, उसु, तेक्वान्डो, एथलेटिक्स व करतं याडः खुगु कासाय् कासामित ल्यय्गु खाँ काडः दिल ।

ज्या इवः सं राष्ट्रिय भलिबल कासा स्यनामि विनोद चरण राय जुं राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड तस्कं महत्वपूर्ण धिं धिंः बल्ला कासा खः धायो दिसे कासामिपिसं राष्ट्र, स्वास्थ्य व कासामिपिनिगु विकासया निंतिं म्हेतय् मः धायो दिल ।

भक्तपुर जिल्ला खेलकुद विकास समितिय नायो दिपक थापां ख्वप नगरपालिकां कासा हछ्याय्ता याडः च्वंगु कुतः तस्कं बांला धायो दिसे मेमेगु स्थानीय तहं नं ख्वप नगरपालिकां थें ज्या सानय् फःसा राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय कासामिपुं ब्वलांकय्ता ग्वाहाली जुइ धायो दिल ।

अथेहे वडा नं. ४ या वडाध्यक्ष उपेन्द्र सुवालं, कार्यपालिका दुजः सुनिता अवाल, ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत कृष्ण गिरी जुं नं मनूया जीवनय् कासाया महत्व काडः दिल ।

वहे इवल्य प्रमुख प्रजापति जुं ख्वप नगरपालिकाया ग्वसालय् २०७९ पुस ५ निसे ९ गते तक जुगु नगर ब्यागु ब्वनयकुथि स्तरीय धिं धिं बल्ला कासाया ल्यज्यामि व रेफ्रीपिन्ता लय्तापौ लः ल्हाडः दिल ।

कृष्ण बहादुर मिजारं ख्वपय् अः ८० प्रतिशत जक पूर्ण खोप कःपुं दःगुलिं फुक्क शत प्रतिशतता खोप वियगु जिमिगु तातुना खः धायो दिल ।

अथेहे जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय भक्तपुरया खोप अधिकृत शान्तिराम खतिवडां खोप याकागुया उपलब्धी कांसे खोप बियो लांकय् फौगु ल्वय छुं हे मजुइकेगु योजना दः धायो दिल ।

गोष्ठीसं ख्वप अस्पताल छुं छुं नर्सिडया इन्चार्ज रचना सुवालं नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

स्वयमसेवीकापिसं सेवा भावं ज्या याय्मः

पुस २६ गते

खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं स्वयमसेविका पुं सामाजिक कार्यकर्ता जुगुलिं गम्भीर जुयो सेवाभावं ज्या सानय्मः धायो दिल ।

वयकल खवप नगरपालिकां छँ छँ नर्सत छ्वयो नगरबासी पिनिगु स्वास्थ्यमा जानकारी कायो च्वंगुलिं ज्या सानय् अः पुगु खाँ ब्याकसे अः हिगू तुं वडाया श्वास प्रश्वासया शिविर चाय्कागु खाँ ब्याक से नगरपालिकां जनता नपां ज्यासाड अः पुक ज्यासाडः च्वंगु अलय् लिपा थ्यंकया बिचः याड ज्या साडः च्वंगु दः धायो दिल ।

ज्या इवः सं उप प्रमुख रजनी जोशी जुं नगरप्रति सामाजिक उत्तरदायी कुबियो च्वंपुं स्वयमसेविका पिसं नगरबासी पिनिगु लागिं इमानदार जुयो सामाजिक दूतकाथं ज्यासानय् मः धायो दिल ।

अथेहे वडा नं. १ या वडाध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्री जुं

नगरया स्वास्थ्य सुधारया तितिं ज्या साड वपुं स्वयमसेविकापुं सुभायया पात्र खः धायो दिल । उगु ज्या इवःया सभा नकीं स्वास्थ्य स्वयमसेविका तारादेवी धन्छाया सभानकींलय् जूगु खः ।

स्वर्गीय जोशी व कर्माचार्यता विचः हाय्का

पुस २७ गते

खवप नगरपालिकाया कार्यपालिकाया न्हि ल्याः २०७९ पुस २७ गते च्वंगु बैठकं खवप नगरपालिका न्हपाया ८ नं वडाया वडाध्यक्ष हिरण्य बहादुर जोशी उब्लेया वडानं १० या न.स.स.

नायोसुई च्वंगु बैठकं उगु शोक प्रस्ताव पारित यागु खः ।

स्वर्गीय जोशी २०४९ साल निसं ०५९ सालतक उब्लेया ८ नं वडाया वडाध्यक्ष जुयो ज्या साडः द्यूगु खः । पेशां वयकः

इञ्जिनियर खः सां वयकता प्रजातन्त्र वयधुडानं नेपाल मजदुर किसान पार्टीता चन्दा ब्यूगु द्वर्पनय् सरकारी जागिरं लिकाला । वयकया किजा यज्ञबहादुर जोशी नं वहे वडां वडाध्यक्ष जूगु खः ।

साविक वडा नं. १० या न.स.स. रामगोपाल कर्माचार्यया ब्वा नारायण प्रसाद कर्माचार्य छम्हा तस्कं लोकह्वाम्हा मनू खः । नेमकिपाता हाँगः निसं हे ल्यं थानय्गु मतिं यागु २०४५ सालया उब्लेया सरकारं ग्वगु जः भक्तपुर काण्डसं नेम्हा बाकां नारायण कर्माचार्य व रामगोपाल कर्माचार्य जेलय् लागु खः । नेमकिपाता यागु भूठ्ठा मुद्दाया विरोधय् वयकः लिपा थ्यंक हे ल्वाडः दिल ।

रामगोपाल कर्माचार्यया ब्वा नारायण प्रसाद कर्माचार्य मरुगुलि बिचः हायक से शोक प्रस्ताव पास यात ।

वडाध्यक्ष जोशी ७९ दा या बैसय् २०७९ पुस १ गते व कर्माचार्य पुस २१ गते मरुगु खः । नगरप्रमुख सुनिल प्रजापतिया

थःगु जीवं कः छिया इलय् वयकपिसं याडः द्यूगु योगदानता च्वछायो खवप नगरपालिकापाखं स्व.जोशी व स्व. कर्माचार्य जू पिन्ता बिचः हायकसे परिवारजनपिन्ता धैर्य याय् फय्मः दक समवेदना प्वंकगु खः ।

बेखालय्या फल्चा ढानय्ता निःस्वान

(२०७९ पुस १७ गते)

खोंहेया लोकेश्वर महाद्योया देगः ढानय्ता निःस्वान

(२०७९ पुस २० गते)

स्वर्गीय हिरण्य बहादुर जोशी व नारायण प्रसाद कर्मचार्यया बिच: हाय्का
(२०७९ पुस २७ गते)

सामुदायिक ब्वनय्कुथिया शिक्षक, कर्मचारीपिन्ता लेखा तालिम
(२०७९ पुस १२ गते)

